

TABOR

Posamezne številke.
Navadne Din 1,-
ob nedeljah Din 1.50.

TABOR izlazi vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob nedeljah datumom naslednjega dne. Cena mesečno po pošti D 12.00, na roko D 20.50, dostavlja se po D 14,-, na izkaznici D 14,-, inšerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABOR, MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke.
Navadne Din 1,-
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon intern. št. 274. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. — SŠIS poštnoštevilka vrhu št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, nedelja 10. junija 1923.

Številka: 129

Okoli debate v skupščini.

Maribor, 8. junija.

Poraz vlade v zakonodajnem odboru je slab argument za »neovrgljivo resničnost« besed, ki jih je zapisalo slovensko radikalno glasilo: »Današnja vlada ima v parlamentu večino...« Ne samo, da ji odpovedujejo službo klerikalci in muslimani, ampak se buni sam džemijet, ki je v odseku za uradniško pragmatiko nastopil roko v roki z Nemci. Vlada ni mogla rešiti »večine« niti pri navadnem pasusu uradniškega zakona; koliko napore bo pač treba, da bo vzdržala svojo ladjo na silnejših valovih! Označili smo vzrok, zakaj so klerikalci in muslimani upravičeno nezadovoljni z radikalno vlado. Sedaj je jasno videti, da je Pašić kljub svojim inženjerskim studijam slab političen inženjer. Most med Radićem in Beogradom je izgubil s prvimi pismen. Radić ne popušča, pa jok! Zmagati mora samo njegova politična koncepcija, samo on sme imeti zadnjo besedo. On, ki je med vojno pisal habsburške slavospeve in opeval avstrijsko orožje in ki je danes ultra — pacifist, mora zlomiti politično silo Srbov, ki so žrtvovali v boju proti Avstro-Ogrski »malenkosten« njihov grobov. Radiću sekundirajo klerikalci in muslimani. Prvi zaradi tega, ker hočejo zdrobiti slovenske liberalce in ohraniti Slovenijo nebeški kraljevini, drugi pa iz razočaranja, ker jim vlada ni dala zadostne nagrade za pomoč pri vidljivi ustavi, ki jim je sedaj najhujši jarem.

Predsednik »hrvatskega zastupstva« Stjepan Radić se je tudi oglasil k debati in sicer v svojem papirnatem parlamentu »Slobodnem Domu«, kjer mogočno vlada nad papirnato republiko vseh Hrvatov. Znano je, da je Radić nedavno bel radikalcem Laudate in se v svoji hvali povzpela celo tako visoko, da jih je odlikoval z najvišjim redom (seveda papirnatim): z redom »čovječanski politični«. Tokrat pa se je Radić hudo razjezil nad radikali in navil svoje strune zelo visoko. Vlado deklaracija mu je »pravo čudo duševne omejenosti, neiskrenosti in politične nemoči«. V začetku je »luda i nastrljiv«, v sredini in na koncu pa »prazna, plitka i neiskrena«. »Pašičeva vlada se boji istine, boji se života, ne pita za narodno voljo i za narodne potrebe.« Ej, ciknu cigance po pravdi božijoj! Pašiću očita nadalje »zločinaško nastavljanje batinaškega sistema« itd.

6. tm. pa je g. Pašić povedal odkrito: »Sporazum je mogoč samo med tremi plemen, na temelju ene edine države.« Most »sporazuma« je tedaj podrt, predno je Radić stopil nani. Le radikalcem so poslali čez most Marka in Ljubo in še par njih.

Frazerstvo s sporazumom sta dobro označila Prišičević v imenu demokratov in Joca Jovanović v imenu zemljoradnikov. Predvsem je treba vedeti, kaj hoče mo. V dobi »sporazumevanja« je Radić ponovno povedal, kaj hoče, no, in sedaj je povedal tudi Pašić to, kar smo pričakovali.

Teorija o enem narodu in treh plemenih z enotno državnostjo in teorija o treh narodih s samostojno državnostjo — ti dve teoriji se ne dasta premostiti, tembolj, ker Radić, Korošec in tutti quanti niso uveljavili svojih tez v Parizu, ko je bil čas za to. S tem postane »sporazum«

Italijanski predlog glede aneksije Reke?

Mi Baroš — Lah! Reko!

Rim, 9. junija. »Il Mondo« poroča iz Beograda, da je italijanska vlada stavila Jugoslaviji predlog, glasom katerega bi Italija prepustila Jugoslaviji luko Baroš, če pristane Jugoslavija na aneksijo Reke po Italiji.

Beograd, 9. junija. Povodom obnove delovanja paritetne komisije se je vršila v prostorih zunanjega ministrstva konferenca, katere so se udeležili g. z.

Pogajanja za nemške reparacije Jugoslaviji.

Beograd, 9. junija. Včeraj predpoldne se je vršila seja naše in nemške delegacije za rešitev reparacijskega vprašanja. Naša delegacija je izročila Nemcem predloge in se je debatiralo o njih do ene ure popoldne. Nemci so izjavili, da se bodo sporna vprašanja rešila v smislu naših zahtev. Treba je le ugotoviti svoto, ki naj jo Nemčija plača.

nanji minister dr. Ninčić, pooblaščen minister Ljuba Nešić, predsednik posvetovalnega odbora dr. Laginja in admiral Prica. Vlada stoji na stališču, da ne kaže zapustiti terena pogodbe, ki določa neodvisnost reške države, ker je z njo vred razveljavljena tudi naša pravica do Baroša in Delte. Italija želi odpraviti suverenost Reke in ponuditi naši državi drugo nadomestilo.

V to svrhu je bila popoldne v pravosodnem ministrstvu seja, na kateri so strokovnjaki določili višino reparacijske svote, ki jo dolguje Nemčija naši državi. Če pride do sporazuma, bo podpisan poseben arrangement med našo in nemško delegacijo. V imenu naše vlade bo podpisal ta arrangement g. dr. Laza Marković, v imenu nemške vlade pa g. Kanze in Keller.

Smernice poljske zunanje politike.

Ekspeze poljskega zunanjega ministra.

Varšava, 8. junija. Na današnji seji senata je podal minister zunanjih zadev obširen ekspeze o zunanji politiki Poljske. Za zunanjo politiko poljske republike je bilo merodajno dejstvo, da je v svetovni vojni zmagalo orožje zaveznikov, ki so po porazu Nemčije izpostavili in zajamčili samostojnost Poljske. V notranje zadeve sovjetske Rusije se

Poljska ni in ne obmešavala, vendar pa bo vedno odločno nastopila proti vsakemu boljševiskemu gibanju v Poljski. Nato je govoril še o odnosih z Danzigom, naglašajoč, da bo Poljska vlada vztrajala na tem, da bo tvoril Danzig poljsko izhodišče na morje ter da postane Danzig poljska luka.

Mussolini o smernicah italijanske politike.

Rim, 9. junija. Ministrski predsednik Mussolini je včeraj v zbornici govorilo o smernicah italijanske politike. Med drugim je naglašal, da je v prvi vrsti potrebno povspesiti rešitev evropske krize, ki se od dne do dne bolj zajeda v vse države in ki jo je čutili predvsem v reparacijskem vprašanju. Italijansko stališče mora biti sledeče: 1. Nemčija mora in mora plačati gotovo vsoto, ki bo sedaj natančno določena, ki pa ne bo dosegla one vsote, o kateri se je govorilo neposredno po premirju. 2. Nikakor ne more

Italija dopustiti kakega preobrata teritorialnega značaja, ki bi povzročil politično, gospodarsko ali militaristično hegemonijo. 3. Italija je pripravljena, doprinesiti na njo odpadajoči del za obnovo Evrope, ako bi se to izkazalo za potrebno. 4. Italijanska vlada je prepričana, da je reparacijsko vprašanje v neposredni zvezi z vprašanjem evropskih dolgov ter drugo od drugega odvisno. Rešitev enega brez istočasne rešitve drugega je nemogoča.

Uradniška pragmatika v razpravi.

Beograd, 9. junija. Kljub temu, da se je vršila skupščinska seja, se je včeraj popoldne sestal v eni izmed stranskih sob Narodne skupščine odsek za uradniško pragmatiko in je delal ves popoldan. Debata o četrtem poglavju zakonskega osnutka je bila preložena, da bo posl. Reischer proučil tudi druge projekte in jih spravil v sklad. Peto poglavje je bilo sprejeto z neznatnimi izpremembami, takisto šesto. Danes ob 9. uri se seja nadaljuje.

Rezultati bruseljske konference.

Pariz, 8. junija. »Petit Parisien« objavlja sledeče sklepe bruseljske konference: 1. Carinska meja med zasedenim in nezasedenim ozemljem naj se ojači tako, da se prepreči vsako tihotapljenje blaga. 2. Enotna železniška proga Düren-Elskirchen, ki za prevoz premoga ne zadostuje, se razširi v dvotirno. 3. Belgijsko-francoska železniška uprava, naj se z ozirom na stalno naraščajoči promet spremeni v medzvezniško družbo. Razpravljalo se je tudi o padanju nemške valute. Predlog, da bi se uvedla v zasedenem ozemlju nova valuta, se je za enkrat še opustil, ker imata obe državi še dovoljne rezerve nemške valute in bi uvedba nove valute značila novo obremenitev državnih financ. Belgijska vlada si bo prizadevala, da medzvezniško fronto še bolj strne. Vprašanje nemških reparacij je stopilo nedvomno v nov stadij.

Pariz, 9. junija. Ministrski predsednik Poincaré je na seji parlamentarne komisije za zunanje zadeve podal poročilo o svojem potovanju v Bruselj, naglašajoč popolni sporazum med Belgijo in Francijo.

Odločno je zavrnil vse vesti o nesporazumu med obema vladama. H koncu je ponovno naglasil, da Francija ne bo razpravljala prej o nemških predlogih, predno Nemci ne opuste vsakega odpora v zasedenem ozemlju.

Iz češkoslovaškega parlamenta.

Praga, 8. junija. Senat je v današnji seji sprejel v drugem in tretjem branju zakonski načrt o obveznem pouku češkoslovaškega jezika na vseh nemških srednjih šolah v Češkoslovaški; onako tudi zakonski načrt o poddržavljenju bušjehradske železnice.

Ratifikacija danško-ruske trgovske pogodbe.

Kodanj, 8. jun. Državni zbor je z vsemi proti glasovom konservativcev sprejel predlog vlade za ratifikacijo dne 23. apr. v Moskvi sklenjene trgovske pogodbe z Rusijo.

BOEZA.

Curih, 9. junija. (Izv.) Sklepní tečaj. Pariz 35.70, Beograd 6.30, London 25.67, Berlin 0.0065, Praga 16.58, Milan 25.82, Newyork 536.50, Dunaj 0.0078, žig. krone 0.0078%, Budimpešta 0.0975, Varšava 0.09, Sofija 6.40.

— h kateremu itak na obeh straneh manjka volje — votla fraza. Pravi sporazum, ki je potreben, ne bo delo Radićev, in Pašičev.

V odboru za pretres zakonskega predloga o ustrojstvu vojske in mornarice so slovenski klerikalci čutili potrebo, prezračiti nekoliko svoj pacifizem in antimilitarizem. Človeku, ki jasno misli in pozna ljudi po njih dejanjih, ne meneč se za lepe besede, ne bo treba dokazovati, da klerikalci niso pacifisti. Sama katoliška cerkev ne more reči, da je pacifistična, čeprav je krščanstvo v bistvu pacifistično gibanje. Rim je duhovno vedno oboroževal, ni pa jih razoroževal. Vojno je skušal prepričati le tedaj, če ni bila po njegovih interesih, sicer pa jo je podpiral moralno in dejansko. Cerkev in teoretiki so zagovarjali nasilje proti nevernikom in krivovercem, praktiki pa so ga izvrševali brez ozira na evanđeljski nauk o ljubezni do bližnjega. Pa saj ni treba posegati v zgodovino. Klerikalni listi so v Avstriji vedno zagovarjali armado in dr. Korošec je rad glasoval za vojne kredite. Antimilitaristi so z Radićem vred šele od nastanka Jugoslavije. Njihovi somišljeniki v Avstriji, Nemčiji, Franciji, Madžarski itd. so vneti militaristi in navdušeni hujskači k novim krvoprelitjem. Nemški, francoski in drugi pacifisti so bili že pred vojno in med vojno nasprotniki armade in vojne, pa so to še danes. Dr. Lukinić je dobro povedal: Vsi smo pacifisti, ali pacifikacija ne zavisi samo od nas, ampak tudi od onih, ki žive okoli nas. Ker mi nismo nikjer na prvem mestu, treba, da tudi našo vojsko šele tedaj pacificiramo, ko bodo razorožili svoje armade vsi ostali...

Klerikalci pravijo, da je njihov program izvedljiv. Naj predvsem razorože militaristične katolike v drugih državah, potem pa samega sebe in nato šele našo armado brez katere bi bila Jugoslavija plen katoliških Madžarov, Italijanov in Nemcev.

Francoski fašizem.

Prve dni junija je nudila francoska zbornica živo ilustracijo k Anatol François duhoviti satiri »Pingvinski otok«. France nam s fino ironijo opisuje boj katoliških menihov in aristokratov proti republikani in monarhiji. V Franciji so monarhisti še vedno klerikalni. V zadnjem času so začeli, kakor vsi nesamostojni politični stremeni posnemati Mussolinija in izzivati skandale z rciolinimi oljem in batinami. Dne 31. maja je skupina teh Camelots du roi, kakor se imenujejo, napadla nekatere krščanske poslane, hoteč s tem opozoriti javnost, da so »oni tukaj« in da bo treba računati z njihovo »akcijo«. Kamelotski poskus pa se je izjalovil popolnoma. Dne 1. junija je parlament z ogromno večino obsodil monarhistično gibanje in njegove fašistovske komedije. Katoliški voditelj, ravnatelj »Action Française« poslanec Leon Daudet, ki se skriva za Camelots du roi, je imel težko uro, zakaj zastopniki vseh strank so proglasili monarhistični fašizem za otročjo politično igro. Levičar Bronze, ki stoji blizu Poincaréju, je izjavil: »Vedeti morate, gospod Daudet, da bi v slučaju, če bi prišlo v dvomi vprašanje republike, v enem samem trenutku izginitle vse razlike med desničarskimi in levičarskimi republikanci in vse stranke od socialistov do desničarjev bi se združile v boju zoper rojalistične poskuse.« Notranji minister Maunoury je podal izjavo, da bo vlada energično zadušila ne-

mire, ki bi jih skušala izzvati kraljeva stranka.

V tem smislu se je izrekla tudi ostala široka javnost.

Nekateri ljudje sodijo po resnosti, s katero je zbornica obravnavala nastop Camelots du roi, da bi se v Franciji moglo govoriti o dobrih izgleh fašistovskega gibanja. Ne glede na nazadovanje fašizma v Italiji in na nenavadno heterogenost političnih, socialnih in kulturnih stremiljenj, ki se skrivajo pod tem imenom v raznih deželah, sodi ogromna večina poznavalcev razmer, da je Francija daleč od vsakršnega barantanja z demokracijo. Francija šteje 40 milijonov prebivalcev; med temi 40 milijoni je približno 200.000 rojalistov, ako pa pristejemo sem še njih žene, otroke, starce, se število poviša na 400.000. Kdor bi se spričo te brezpomembnosti rojalistov pečal z možnostjo monarhističnega preobrata, bi spadal v blaznivo. Priznati pa je treba, da skromno število monarhistov razpolaga z izbornimi agitacijskimi sredstvi. Okoli »Action Française« je zbranih več odličnih pisateljev in estetikov, ki postavljajo v službo klerikalnega fašizma svojo gibčnost svojega peresa in esprit izraževanja. Med njimi se odlikuje zlasti Maurras, ki izborno kritizira nepopolnost in senčne strani demokracije, ter pledira za srednjeveško državo z močnim vladarjem in aristokratsko upravo. Njegove državne teorije so zanimive in estetsko privlačne, v praksi pa izgube ves svoj čar in vsako pozitivno vrednost. Praktično bi se tudi marsikateremu Camelotu du roi ne ljubilo vkloniti glave pred kakim tiranom in njegovimi priležnicami. Zgodovina se sicer ponavlja, izključeno pa je, da bi bilo mogoče restavrirati Francijo, kakršna je obstojala pred Veliko revolucijo. Monarhizem je v Franciji mrtev, za fašizem pa manjkajo pogoji: francoski levičarji so namreč tako zmerni, da desničarjem ni treba reagirati z ekstremi.

Politične vesti.

* Radikalni »Balkan« demontira, češar »Slov. Narod« ni. Radikalni list »Balkan« je prinesel te dni notico, da so vesti glede pogajanj dr. Trillerja v Beogradu za spojitve ljubljanske »Narodno-napredne stranke« z radikalno stranko neresnične. Dr. Triller je bil v Beogradu edino po privatnih poslih.

* Vlada ne reflektira na zaupnico. Včeraj 8. tna popoldne je končala deklaracijska debata. Govorili so še: klerikalce dr. Kulovec, radikal Simonović, demokrat Šumenković, minister Janković in Marković, demokrata Vukosajević in Agatonović. Vlada se je koncem debate zbal glasovanja in ne predložila prehoda na dnevni red. Predsednik je kratkomejno naznanil, da je dnevni red izrpan in da prehaja na dnevni red. Opozicija je hrupno vpila, da se vlada boji glasovanja. Radikalci so bili deprimirani. Prihodnja seja je v ponedeljek.

* Klerikalci poprej in sedaj. Bili so časi, ko je klerikalna stranka v svoji taktilni res bila srečna in so jo lahko zavdale vse ostale naše stranke, ki niso imele tako srečne roke. To je klerikalcem tudi pomagalo do prvih zmag, ki so se stopnjevale do zadnje največje zmage, izvoljene dne 18. marca. Sedaj pa izgleda, da jih je sreča zapustila. Česar koli se lotijo, vse se jim pokvari in danes se nahajajo v strašni zagati, iz katere ne vejo ne kod ne kam. Naprej ne morejo, nazaj ne smejo. Da bi pridobili na moči so se združili z Radićem, da bi dosegli kar hočejo, tem lažje pa so se vdinjali obenem tudi radikalom. Mislili so si, če bo mo radikalom pohlevno služili, jih bomo gotovo pridobili za »sporazum« in za slovensko avtonomijo. Radić je z veseljem sprejel klerikalno zavezništvo, toda ne da bi jim pomagal do uresničenja avtonomskih načrtov, ampak zato, da bi jih zlorabil. Radikalci so se klerikalni podpori prijazno nasmejali in jim obljubili, da so načeloma tudi oni za sporazum, v resnici pa na kak »sporazum« v klerikalnem smislu niso nikoli mislili in tudi ne mislijo. Tako se nahajajo danes klerikalci med Radićem in Pašićem. Radić jih porablja za žogo, katero meče pod noge staremu lisjaku Pašiću, Pašić pa jih meče zopet pod noge Radiću. To je res zanimiva igra, a tudi skrajno nevarna za klerikalce. To njihovo opasno igranje se zrcali tudi iz pisanja njihovega časopisa, posebno »Javnega glasila« Slovencev. Na eni strani hvalijo Radića, na drugi Pašića in to tudi še sedaj, ko so že pričeli uvleževati, da jih imata oba za norca. Radogledni smo, kako se bo ta igra raz-

vijala dalje. Klerikalizem se pričinja nevarno rušiti in ni več to, kar je bil poprej.

* Na deželi se pričinja svitati. Nas velikanski uspeh klerikalcev pri skupščinskih volitvah ni niti najmanj prestrašil. Vedeli smo, da je tudi pri uspehih in neuspehih nek zakon, kakor pri vremenu. Za uspehom more priti samo neuspeh, za neuspehom pa uspeh. Klerikalci so z zadnjo zmago dosegli vrhunec uspeha. Prišli so do one točke, od koder se ne more višje, ampak samo-zopet navzdol v nižave. Kakor pa izgleda v zadnjem času, bo klerikalna zvezda sreče zatonila še predno smo pričakovali. Ljudstvo, ki je volilo klerikalne kandidate ni tega storilo toliko iz klerikalnega prepričanja (pri tem seveda ne mislimo na stare in res načelne klerikalce, ki so pa v velikanski manjšini), ampak iz splošne nezadovoljnosti. Poizkusilo je, kaj bo, če bodo vso moč dobili v svoje roke klerikalci. Sedaj pa, ko poteka mesec za mesecem, ne da bi se splošne razmere zboljšale, ampak se še stalno slabšajo, se pričinja tudi na deželi svitati. Ljudstvo uvideva, da so klerikalci samo obljubljali, da pa so sedaj, ko so na vladi in bi lahko storili kar bi hoteli, postali malomarni in brezbrizni za usodo svojih volilcev, in se brigajo samo za svoja korita, ne pa za tiste, ki so jih spravili do njih. Vsled tega se polasča volilcev nezadovoljnost, ki je zaenkrat še prikrita, bo pa v doglednem času izbruhnila jasno na dan in takrat bodo klerikalni voditelji težko dali odgovor. To nezadovoljnost bodo sedaj povečali še novi davki, katere bodo radikalci s pomočjo klerikalcev naložili na ramena našim kmetovalcem. Klerikalna zmaga pri zadnjih volitvah je bila torej le prvi korak k — propasti.

* O preganjanju koroških Slovencev se je končno spet govorila beseda tudi v našem parlamentu. Sam zunanji minister dr. Ninčič se je v svojem ekspezeju, kakor smo že včeraj poročali, dotaknil vprašanja, ko je govoril o naših odnosih z Avstrijo. Konstatiral je, da ima v Sloveniji 40.000 Nemcev 37 ljudskih z 3340 učenci, 70.000 koroških Slovencev v Avstriji pa nima niti ene osnovne šole. Nemci v Sloveniji imajo 74 kulturnih in ekonomskih društev in 5 časopisov, Slovenci na Koroškem imajo samo eno staro kulturno društvo, a še to ne more neovirano delovati. Edini trije slovenski učitelji na Koroškem, ki niso bili prisiljeni zapustiti Koroške in so ostali, ne dobe služb, ker jim oblasti odrekaajo avstrijsko državljanstvo, češ, da so bili med plebiscitom v jugoslov. službi. Kot »veleizdajniki« ne morejo postati avstrijski uradniki. Merodajni koroški nemški činitelji so izjavili našemu zastopniku v Celoveu, da bi ti učitelji takoj bili ubiti, čim bi začeli poučevati. Ninčič je končno izjavil, da bo koroško vprašanje važen predmet razmotrivanj med avstrijsko in našo vlado, ter da se mora tem nevzdržnim razmeram napraviti konec. Skrajni čas, da se je pričelo v vladi kazati razumevanje za to vprašanje.

* Radićeva nevarnost. Svoječasno je Radić zagrozil slovenskim klerikalcem, da jim bo odvzel volilce, če ne bodo slepo šli po njegovih stopinjah. Klerikalci so se tega zbal in najbrže je tudi ravno to mnogo dopomoglo do tega, da so stopili v revizionistični blok, da so se prodali na milost in nemilost v Radiću. Toda Radiću, kakor izgleda, ni le do tega, da bi se poslanci klerikalne slovenske stranke valjali pred njim v prahu, on bi videl pred seboj na kolienih rad slovensko ljudstvo samo. Kljub temu, da je njegova »mirotvorna in človečarska« stranka skoro eno s slovensko klerikalno, razvija posebno v obmejnih slovenskih krajih strastno agitacijo za svoj program. Njegovi »mirotvorni« apostoli preplavljajo Prekmurje, vzhodni del Slovenskih goric, Haloze in kraje ob Sotli ter ustanovljajo povsod odbore Radićeve republikanske stranke. V nekaterih predelih so nekdanje trdno klerikalne tradicije že čisto omajane in že celo klerikalni voditelji sami obupujejo in gledajo s strahom v bodočnost. Je pač tako, da če se tiger z levom brati, ga ta lahko nazadnje še požre. Zanimivo pa je pri tem to, da si klerikalci v svojem časopisu ne upajo priznati nevarnosti, ki jim preti z Radićevimi strani, le »Sloven. Gospodar« se je pankrat s prikrito grozo zapovoril.

* Grški minister o balkanskem bloku. Pred svojim odhodom v Bukarešto je grški minister za zunanje zadeve Aleksandris dal dopisniku »Patrisa« sledečo izjavo: Rezultati lausanske konference kažejo, da je Grška zopet manifestirala željo, da na Balkanu in v Evropi zayza-

me svoje mesto, ki ji pripada. Čim močjeja potovanja je, da izpolnim program vrnitve izgnanih pravci Grške. Zadnje diplomatske borbe v Lausani so imele rezultat, da stavijo v evidenco tesne vezi, ki spajajo Grško, Jugoslavijo, Rumunijo in tudi Bolgarsko. Z ozirom na ekonomsko in politično vezi bo — mislim — mogoče, da se formira balkanski blok, katerega cilj bi bilo nadaljevanje ekonomske povzdige in rešitve političnih sporov, med temi štirimi državami. To se pa ne more doseči, ako ni med njimi ožjega sporazuma. Ta balkanski blok bo sklenil pogodbe z Malo antanto in zapadnimi silami. Po obisku Bukarešte in Beograda se namreč v Rim, da uverim Mussolinija o manifestaciji razpoloženja teh držav, ki bodo tvorile blok, in da mu pojasnim važno vlogo, ki jo lahko igra Italija v vzhodni Evropi, ker je kot vesela direktno interesirana na vprašanjih bližnjega vzhoda.

* Neuspeh Bethlenovega potovanja in posledice v notranji politiki Madžarske. »L' Ere Nouvelle« objavlja sledečo brzojavko iz Budimpešte: »Državno-zborska opozicija je priredila meeting, na katerem je razpravljala o položaju, ki je nastopil v zvezi z neuspehom Bethlenovega potovanja v inozemstvo. Razni govorniki, med njimi bivši minister zunanjih zadev Gratz, so kritizirali vladino politiko in priporočali, naj se vlada lojalno pokori trianonski mirovni pogodbi in se sporazume s svojimi sosedi glede skupnega dela na polju gospodarske obnove. Del vladne večine že razmišlja o tej preorientaciji. Voditelji stranke, zlasti pa prof. Andrasi odločno odklanjajo vsak sporazum s sosednjimi državami in se udajajo uponi, da se bo Madžarska res popolnoma zblizala z Italijo in Anglijo ter kot njuna zaveznica odbijala vse udarce Male antante. Bethlen si sedaj prizadeva, da bi vodje vladnih strank prepričal o nujnosti pogajanj z okoliškimi državami. Po zadnjih vestih ni opustil načrta, da poseti Prago, Beograd in Bukarešto. Če mu sedanja akcija ne bo uspela, bo odstopil.

Učiteljski učitelji- abiturijentje!

Bliže in bliže prilijaja dan, ko boste dali slovo učiteljsku, kjer ste si pridobili izobrazbo za svoj bodoči poklic — za idealni učiteljski stan. Vstopili boste v javno življenje, v službo na naših osnovnih šolah, da obrabate pridobljene duševne zaklade v korist mladini in narodu oziroma državi — kot vzgojitelji in učitelji. Sigurno že vsak izmed vas premišljuje, kje bi nastopil svojo prvo službo, da bi bilo kar najbolje zanj. V toliko smo namreč egoisti vsi, da si vsak želi po možnosti najboljšo. Kolikor mi je — piscu teh vrstic — znano, so učna mesta na osnovnih šolah po vseh okrajih Slovenije do razmeroma malega števila zasedena — razven Prekmurja, kjer bi potrebovali večje število kvalificiranih učnih moči. Umestno je torej povabiti vas, učiteljske abiturijente moškega in ženskega spola — zlasti idealiste — da se potegujete za službena mesta v Prekmurju. Zares, lep kos slovenske zemlje je to, rodovitna in bogata deželica, kjer se da po pameti čisto zadovoljno živeti. Ljudstvo je sicer bolj primitivno, toda dobrosrčno in čista učiteljski stan bolj kot kje drugje. Delovanje v šoli in izven šole na kulturno-gospodarskem polju je zelo hvaležno. Otroci so lepega vedenja, duševno nadarjeni in dovzetni za pouk; zlasti pa so dobri pevci. Svojemu učiteljsstvu so udani s srcem in dušo. — Šolstvo je v Prekmurju v kratki dobi od zasedbe 12. avg. 1919 do danes že lepo napredovalo in bo pri dobri volji in delavnosti učiteljsstva v par letih brez vsakega dvoma na istem stališču, kakor je v drugih okrajih Slovenije. Kdor bo pa na katerikoli način primomisel k razmahu in procvitu tukajšnjega šolstva in narodne prosvete vobče, tema sme šolsko oblastvo šteti to v posebno zaslugi; brezuvetno zasluži nekako upravičeno protekcijo! — Hvaležno polje bi imeli tukaj zlasti oni učitelji in učiteljice, ki bi ustanovljali pevška društva, ljudske knjižnice, kmetijske podružnice in prirejali ljudske igre. To bi bili tukaj narodni »evolucijonarji« stekli bi si res nevenljivih zaslug. Res se je storilo v tem pogledu že nekaj, ali to še ne zadostuje, ker ljudstvo še takorekoč v širokih plasteh trpi duševni glad in si želi napredka. Treba je tukaj samo agilnih in sposobnih delavcev. Poglavitna naloga tukaj je probuda in prosveta naroda, ostanka slavnihi panonskih Slovencev, — vse drugo so postranske stvari! Dolžnost šolskega oblastva pa bodi, da take narodno-kulturne delavce, ki se posebno odlikujejo, posebe nagraja; vse po zaslugah! Animiram vas tedaj, abiturijente in abiturijentke učiteljske, da predložite svoje primerno kolkovane prošnje za katero izpraznjenih učnih mest v Prekmurju čim prej pri okr. glavarstvu v šol-

ski oddelak v Murski Soboti. Primomisljam, da je Prekmurje ena izmed najlepših pokrajin naše kraljevine. — Poznavalec razmer.

Mornarica veže najoddaljenejše države! Gradimo našo mornarico! Jačajmo »Jadransko Stražo«!

Dnevna kronika.

NAŠ NOVI ROMAN. Z današnjo številko pričenjamo z objavo novega romana »KRALJEV TEKMEC«, ki tvori nadaljevanje in konec romana »Markiza Pompadour«. Oba romana imata veliko zgodovinsko ozadje v francoski zgodovini. Ne dvomimo, da se bo tudi ta roman našim cenil, bralcem in bralkam prikupil, kakor po večini vsi Zevacovi romani.

— Kakšne želje ima dr. Korošec v času, ko se parlamentarci bojujejo »uma svitlim mečem« za velika politična načela, je g. dr. Korošec vprašal vlado, zakaj se ni noben zastopnik vlade udeležil rimsko-katoliške telovske procesije. Na Dunaju je namreč vedno stopala za baldahinom kakšna Visokost...

— Odhori za prenos judenburških žrtvic in Ivana Endlicherja nujno prosijo vsi one posameznike, društva in korporacije, katerim je dostavil ali izročil razglednice s spomenikom na grobu narodnih mučencikov in razglednice Ivana Endlicherja, da skušajo kolikor moogče veliko razglednic med ljudstvo prodati. Slike so predvsem lep spomin na naše narodne žrtve in na naše osvobojenje; ni pa pozabiti, da je izkupiček razglednic namenjen podporam vdov in sirot judenburških žrtvic, za katere ne skrbi ne država ne pokrajina — nihče. Narodna čast zahteva, da zlasti revne sirote ne ostanejo zapuščené. Zlasti oni naj obilno segajo po razglednicah, kateri k vsem velikim stroškom prevoza do sedaj še niso ničesar prispevali. Zneske je pošiljati na naslov: Goslar Branko, Breg 19-II. Ljubljana. — Odbor.

— Nabiralnihi pol, katere je razposlal odbor za prenos judenburških žrtvic, nekateri g. nabiraleci vkljub večkratnim opominom do danes še niso vrnili. Ker odbor likvidira in mora javnosti predložiti račun, nujno prosimo vse posestnike nabiralnih pol, da jih neprekljeno vrnijo — tudi prazne — do 20. junija tl. Prosim, ki bi pol ne vrnili odnosno ne vpravili nabranih zneskov, ali drugače ne porabili zakonita sredstva. — Odbor.

— Novo lekarno otvoril prihodnji teden g. mag. pharm. Fedor Gradišnik v Celju v Cankarjevi ulici.

— Prenos vrednostnih papirjev, ki hranijo pri poštni hranilnici na Dunaju v našo kraljevino. Po nalogu poštne štedionice v Beogradu se podaljša rok na vlaganje prijav za prenos vrednostnih papirjev iz poštne hranilnice na Dunaju v našo kraljevino do vštetelega 31. julija 1923. Vsi lastniki vrednostnih papirjev, ki so shranjeni pri poštni hranilnici na Dunaju in ki prijave še niso izvršili, se v lastnem interesu pozivljajo, da to storijo čim prej. — Potreba pojasnila do be stranke pri vsaki pošti.

— Kongres Jugoslovanskega učiteljsstva v Ljubljani. Kakor smo poročali, prvi letos dne 5. 6. in 7. avgusta v Ljubljani kongres vsega jugoslovanskega učiteljsstva iz kraljevine. Za kongres vlagajo posebno zanimanje med učiteljstvom v Slovenije, tako da obeta v teh dneh posetiti Ljubljano do 3000 hrvatskega in srbskega učiteljsstva iz vseh delov države. V Ljubljani se je osnoval poseben kongresni pripravljalni odbor, ki bo poskrbel za udobnost stanovanja, hrano in dr. gostom. Po kongresu posetijo gostje znamenitejše kraje v Sloveniji in prireditelj v to svrhu več izletov.

— Strela udarila v šolo. Dne 7. tna ob pol 14. uri je v Hočah treščila strela v tamošnje staro šolsko poslopje ter potakodovala streho in strop v učni sobi 1. razreda. Zadelo je rahlo tudi 15-letnega fanta v koleno in ga vrgla na tla. Ker je bil ta dan poduka prosti četrtak, se večja nesreča ni zgodila.

— Jugosloveni v Rumuniji. »Samouprava« piše, da obstoji v Bukarešti društvo »Bratstvo SHS«, ki aktivno dela za propagando jedinstva vseh treh plemen in ki seznanja Rumune z našimi razmerami. V društvu je poleg Srbov tudi nekaj Hrvatov. Podružnice ima v vseh večjih rumunskih mestih.

— Komunisti v Bolgariji. Kljub vsem ukrepom, ki jih je izdala bolgarska vlada proti komunizmu, je komunistični pokret v Bolgariji najmočnejši na Balkanu. Lansko leto so imeli bolgarski komunisti 11 tisoč sestankov v mestih in vaseh. Na teh sestankih so predavali komunistično usmerjeni strokovnjaki. Letos se vrši v Plovdivu velik kongres balkanskih komunistov, ki se ga udeležijo tudi odposlanci sovjetske Rusije.

— Toča v Srbiji. V nekaterih krajih Srbije je zadnje dni pobila toča skoraj ves letošnji pridelek. V okolici Valjeva je bila toča tako huda, da niti najstarejši ljudje ne poznajo enakih. Ljudstvo je obupano, ker nima niti najnujnejše zelenjave.

— Toča v srednji Bački. V ponedeljek je več občin srednje Bačke toča popolnoma potolkla.

— 200 tisoč dinarjev za proslavo obletnice poroke. V Senti v Bački je dne 3. tm. knežički bogataš Nikola Tot slavil obletnico poroke. Proslava ga je stala 200 tisoč dinarjev. Na proslavo je pozval vse katoliške duhovnike, ki so pozvali velik kamenit križ, postavljen v spomin poroke. Poleg tega je bilo v gosteh 1000 meščanov.

— »Il Lavoratore« v Trstu ustavljen. Oblast v Trstu je do nadaljnjega ustavila izhajanje komunističnega lista »Il Lavoratore«.

— Hindenburgovo prerokovanje. Nemški listi so objavili razgovor maršala Hindenburg z ameriškim častnikom Mac Mahonom. Mogoče je, da bomo čakali tudi 100 let — je izjavil krvavi maršal — pa se bomo vendar maščevali. Zgodovina se ponavlja. Moja največja želja je, da bi doživel dan, ko bo nemški narod obrnil svoje orožje proti Franciji. Hindenburg smatra, da je nemško-francoska vojna neizogibna; prerokuje pa tudi skorajšnjo vojno med Zedinjenimi državami in Japonsko.

— Monarhistična slavnost na Dunaju. Slavnosti »Frontkämpferjev«, ki se je vršila na Dunaju, je prisostvoval tudi Konrad Hötendorf in več drugih vojskovodij bivše avstro-ogrske monarhije.

— Krvavi spopadi na Lipskem. V Lipskem (Leipzig) so se v sredo spopadli demonstranti in policija. Na Augustusplatzu se je vršilo veliko socialno-demokratsko zborovanje. To priliko so izkoristili nedisciplinirani elementi in so napadli redarje, ki so delali red. Ker je obstajala nevarnost, da bo množica obkrožila policijo in jo razorožila, so bili redarji oddelki ojačeni. Takrat so se oglasili strelji iz množice. Policija je odgovorila nanje s slepimi, nato pa tudi z ostrimi strelji. Pri tem je bilo 10 mrtvih in 100 ranjenih.

— Tihotapstvo na meji med Avstrijo in Madžarsko. V madžarskem parlamentu je vložil poslanec Lingauer interpelacijo zaradi tihotapstva na avstrijsko-madžarski meji. Interpelant se je pritoževal, da ni bilo še nikdar toliko tihotapstva na tej meji, kot ga je opažati v zadnjem času.

— Zakon proti pornografiji v Italiji. Rimskemu parlamentu je predložil poslanec Belotti osnutek zakona proti pornografiji (t. j. navno škodljivim knjigam, slikam itd.). Zakon je odobrilo že pred predložitvijo več nego 100 poslancev in mnogo časnikov.

— 10.000 novih stanovanj bo zgradil tekom 3 let pariški občinski zastop. Če bo dala država mestu posojilo v znesku 200 milijonov.

— Reprerzentanti Balkana v novi internacionalni sta. Topalović in Zakazov.

— Vojaške priprave boljševikov. »Ruskulta« poroča: Carski general P., ki je te dni pobegnul kot mornariški delavec in je pred 3 tedni bil v Kijevu, trdi, da so zadnji čas boljševiki izvrševali mnogo priprav za morebitno vojno. Proklamirana je bila splošna revizija staleža oficirjev in vojaških zdravnikov, nato pa so bili vpoklicani. Istočasno so se v vseh centrih (Moskvi, Harkovu, Baku, Odesi) sestali na posvete višji vojaški načelniki. Izdana je bila cela vrsta tajnih naredb glede reda v prehrani vojske in vojni dobi. Državne tiskarne so dobile nalogo, natisniti veliko množino revolucionarne literature proti kapitalizmu in generalu Wranglu. Podvzeti so resni koraki za obrambo črnomorske in baltičke obale. V Angoro je poslana posebna komisa.

— Lenin pojde v Livadijo. »Ruskulta« poroča: Zdravniki, ki zdravijo Lenina, so sklenili, da je zanj najbolje, ako čr i prei potuje na Krim. Sovjet ljudskih komisarjev je na to pristal in izbral v to svrhu znano luksuzno carsko posestvo v Livadijo.

— Sovjetski tisk. »Ruskulta« javlja: Moskvske »Izviestije« prinašajo zanimive podatke o sovjetskem tisku. Dne 1. aprila je izhajalo v sovjetski Rusiji 545 komunističnih listov (drugih sploh nil) v 1.882.000 zvodih. Od teh je bilo 128 dnevnikov, vsi drugi izhajajo kot tedniki ali 2-3-krat v tednu ali pa popolnoma neredno. 470 jih je pisanih v ruskem jeziku; 75 v raznih drugih jezikih. Največ listov je v Moskvi (28), dalje v Petrogradu (16), potem v Harkovu, sedanjih prestolici Ukrajine (14) itd. Največjo naklado imajo »Moskovska Izviestija« (180.000), potem »Radniška Gazeta« (145 tisoč), »Petrogradska Pravda« (87 tisoč), »Moskovska Pravda« (80 tisoč), »Krasnaja Gazeta« (74 tisoč) itd.

— 150 ljudi zgorelo. V Mesicali (Kalifornija) je v Kitajskem delu mesta izbruhnil požar, ki se je bliskoma razširil. 150 ljudi, večinoma Kitajcev, je zgorelo. Škode je 30 milijonov dolarjev.

— Verska vstaja v Mehiki. V sled sklepa vlade mehške zvezne države Turango, da se uvede za duhovništvo numerus clausus, je prišlo dne 1. tm. v glavnem mestu omenjene države, ki nosi isto ime, do vstaje vernikov, nahujskanih po duhovništvu. Vstasi so navalili na vladno palačo in pobili več stražnikov. Komaj energični akciji vojaštva, ki je proti vstašem rabilo tudi orožje, se je zopet posrečilo vzpostaviti mir in red.

Iz učnega načrta zasebnega učilišča za strojepisje in stenografijo Antona Rudolfa Legata v Mariboru, prve in edine koncesionirane strokovne šole za strojepisje in stenografijo.

Trajanje posameznega učnega tečaja za strojepisje je odvisno od sposobnosti in predizobrazbo učenca kakor tudi od njegove želje, v katerih sistemih se hoče izvežbati. Popoln tečaj iz strojepisja s poukom na vseh običajnih sistemih strojev traja pri dnevnem vežbanju redno približno štiri mesece. Po dovršenju te učne dobe je vsak učenec, zmožen, da se s uspehom udeležuje na vseh običajnih sistemih pisalnih strojev, kakor Continental, Underwood, Remington, Adler, Oliver, Courier, Remington in York z nevidno pisavo in dr. Ako pa se želi učenec izvežbati le na kakem določenem sistemu, je učna doba znatno krajša in znaša le nekoliko tednov. Učna doba se more znatno skrajšati tudi s pomočtivjo dnevnih učnih ur. Za uspešno uporabo kakega določenega sistema zadošča tudi le majhno število učnih ur.

Učencem bo že izpočetka na razpolaganje približno dvajset pisalnih strojev, med temi najmodernejši in tudi nekateri starejši sistemi, tako da bo učenec dan na prilika, da se uvežba v vseh sistemih, ki jih nudi pisarna. Razen tega se bo učenec dōdobra seznanil tudi z uporabo raznovrstnih pomnoževalnih aparatov, kakor opalografa, Rapaxa, rotacijskega in črkostavnega pomnoževalnega stroja itd. Pravtako bodo učenec uveden v uporabljanje raznih modernih pisarniških pomnožnih strojev, kakor seštevanih aparatov, strojev za spisovanje čekov, računskih, kopirnih in dr. strojev.

V splošnem je namen Legatovega zasebnega učilišča, da ustvari za strojepisje in sorodna pisarniške stroke kakor tudi za stenografijo prvovrstno strokovno šolo, s kakršno doslej nismo razpolagali.

Pri pouku bodo sodelovale izkušena moči pod vodstvom in nadzorstvom lastnika učilišča g. Legata samega, ki tudi sam prevzame poučevanje.

Bogata izkustva g. Legata kot prejšnjega imejitelja zasebne trgovske šole Legat v Mariboru in trgovske šole dr. Finka v Gradcu kakor tudi njegovo strokovno znanje praktičnega trgovca jamčijo, da se bo v njegovem učilišču vsakemu obiskovalcu tečajev nudila tudi res koristna, praktična naobrazba za življenje in za eksistenčno borbo.

Učna doba posameznega tečaja iz stenografije je določena na štiri mesece. Uvedeni bodo tečajji iz slovenske in iz nemške stenografije.

Vpisovanje kakor tudi vse nadaljnje podrobnosti: v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rudolfa Legata v Mariboru, Slovenska ulica št. 7, tel. 100.

Naročajte
'Jadransko Stražo'

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru in njen pomen.

Za Maribor kot skrajno severno obmejno mesto naše države se je bore malo naredilo, odkar je v naši posesti, in sicer ne gospodarsko in ne nacionalno. V gospodarskem oziru je sicer Maribor v toliko napredoval, da se je osnovalo po prevratu več industrijskih podjetij, večjih in manjših. Ustanovila so se raznovrstna industrijska in obrtna podjetja, ki so obetala postati velikopotezna, a žal so morala le kmalu uvideti, da se jih pravilno ne razume; niso našla potrebnega razumevanja ne v Beogradu in ne v Ljubljani. Tako je ostala obrt in industrija v Mariboru še vedno na mrtvi točki, kljub vsem prizadevanjem in agiliti. V narodnem oziru se pa v Mariboru sploh nič ni zgodilo in smo, namesto da bi bili napredovali, le nazadovali in sicer izdatno nazadovali. Vzrokov ne bojem tu navajati, ker mi je pred vsem na tem ležeče, da povem svoje skromno mnenje o potrebah za razvoj naše industrije in obrti tukaj na severni meji. — Ker se za naše severno mesto prav nič ne stori od strani vlade, so industrialci in obrtniki primorani, da si sami pomagajo. To so že leta 1921. storili, ko so priredili svojo malo obrtno razstavo, ki je bila le lokalnega pomena. Ta razstava, ki je bila le nekaj pričetek, je pokazala, kolike važnosti so razstave za naše mesto, ker se je kljub malemu obsegu razstave videlo, da ima Maribor dobro obrtništvo in industrijo. Malostevilni razstavljalci so dobili toliko naročil, da so bili za več časa z delom preskrbjeni; tako pa so dobili tudi pogum za prirejanje nadaljnjih razstav, ker so uvideli, da se le potom razstav morejo z raznimi krogi seznaniti. Ta dobro uspela mala razstava je dala prirediteljem pogum, da so se odločili prirediti lansko leto razstavo v veliko večjem obsegu pod naslovom »Pokrajinska obrtna razstava«. Ta razstava je tako sijajno uspela in je zavzela obseg, ki ga niti prireditelji sami niso pričakovali in se je kljub slabemu vremenu s popolnim moralničnim uspehom zaključila. To razstavo, na kateri je izložilo 432 tvrdk svoje predmete in sicer samo lastne izdelke (ne pa tujih kakor na raznih sejmi, kjer se izlagajo po večini tuji izdelki), je posetilo nad 86.000 posetnikov iz vseh krajev naše države in inozemstva. Izdelki so pokazali, kako dovršeno je že domače delo, kar je gotovo tudi na zunan vplivalo. — Radi tega ni bila ta razstava samo za razstavljalce in Slovenijo velike važnosti, temveč je pripomogla na ugledu tudi naši mladi državi. Da je prinesla razstava tudi razstavljalcem mnogo gmočnih koristi, je pa že iz tega razvidno, da se je na razstavi sklenilo skupno za četrtilijarde dinarjev, raznovrstnih naročil, kar pomeni za razstavljalca popolni uspeh. — Pa ne samo, da je razstava prinesla moralični in gmočni uspeh, glavno je, da so se producenti in konzumenti medsebojno spoznali, da je širša javnost zvedela, kaj se pri nas vse lahko dobi in česar ni treba iz inozemstva uvažati. V celoti je bila že lanska razstava nekaj pregled na še industrije in obrti, ki mora biti v bodoče seveda še izpopolnjena, tako da bo deajo vse panoge industrije in obrti zastopane. Mestu Maribor pa je prinesla razstava nekaj življenja in ga vsaj za časa razstave spravila iz splošnega mrtvila, tako, da se je tudi v drugih krajih o Mariboru vsaj govorilo.

Na podlagi teh uspehov prejšnjih dveh razstav so se mariborski industrialci in obrtniki zedinili in sklenili prirediti tudi letos veliko »Industrijsko-obrtno vzorčno izložbo« v času od 15. do 26. avgusta 1923. Ta razstava je v veliko večjem obsegu zamišljena kakor prejšnji dve, ki sta bili bolj lokalnega pomena odn. pomena za našo ožjo domovino; letošnja pokaže vse zmožnosti naše obrti in industrije, ob enem pa naj pokaže, kaj se pri nas še ne izdelujejo, ker se bodo tudi taki predmeti izložili, ki se pri nas še ne izdelujejo. Razen tega bo poseben oddelek za stavbeno obrt, poseben oddelek za vrtnarske in vinarske pridelke, ter za umetniško obrt. Prostor, na katerem se razstava vrši, je kakor nalašč v to svrhu ustvarjen. Iz dosedanjega zanimanja je razvidno, da bo razstava prav dobro uspela, ker se je za njo že mnogo razstavljalcev prijavilo.

Napačno je mnenje, da ni Maribor upravičen za prirejanje industrijskih in obrtnih razstav. Nasprotno. — Ravno v Mariboru se morajo take prireditve vršiti, ker je ravno to mesto najbolj zapuščeno, tako v gospodarskem kakor tudi v nacionalnem oziru. Ako bi se mero-dajni činitelji za Maribor bolj zavzemali, bi seveda ne bilo treba mariborskim pridobitnim krogom po samopomoči segati. Ker pa tega ni, jim ne preostaja drugega, kakor da si sami pomagajo, ker imajo ravno tako pravico do napredka in razvoja kakor vsi ostali davkoplačevalci naše kraljevine. Torej je popolnoma napačno mnenje, da so samo gotova mesta za prirejanje razstav in sejmov upravičena. Saj se tudi v drugih državah, kakor n. pr. v Nemčiji, prireja vsako leto skoro v vsakem mestu kaka obrtna ali industrijska razstava (lansko leto je bilo skupno v Nemčiji 52 razstav in sejmov prirejenih) in smelo lahko trdimo, da je Nemčija le vsled svojih številnih razstav v gospodarskem oziru do takega viška prispela, kar ji še danes ves svet zavida. Le če bodo naša industrijska in obrtna podjetja svoje zmožnosti svetopkazala, moremo računati na dober napredek in razmah, nikdar pa v samoljubnosti.

Celjske vesti.

Nova stanovanjska hiša v Celju. V zadnji seji obč. sveta se je pri slučajnostih interpeliralo, zakaj Hrvatska šteti-dionica ne stavi v Razlagovi ulici stanovanjske hiše na prostom, ki ga je že lansko leto kupila od mestne občine. Zupan je odgovoril, da je mestni svet zahteval Hrvatsko štedionico opozoril na obveznost po kupni pogodbi. Za slučaj pa, da bo zgradbo še naprej zaviščevala, hoče izročiti zadevo pravnemu odseku, da pogodbo, ki predpisuje začetek v letu 1923 razveljavi.

Samoumor. V sredo, dne 6. tm. se je ustrelil na vrtu gostilne pri »Astrijanec« L. Kistič, uradnik celjske carinarnice. Prišel je tja s svojo nevesto. Po kratkem prerokanju je sprožil samokres ter si prestrelil smrtno nevarno pljuča. Prepeljali so ga takoj v bolnico.

Celjsko mestno gledališče. V soboto dne 9. tm. gostuje mladina osnovne šole v Laškem na celjskem gledališkem odru z mladinsko igro »V kraljestvu palčkove«. Čisti dobiček je namenjen za fond za revno deca.

JDS.

V Dolnji Lendavi se je vršil minulo soboto občni zbor krajevne organizacije JDS. Bil je dobro obiskan in se je razvila zanimiva razprava o položaju ter o delovanju Radičevih agitatorjev v Prekmurju. Odbor je po večini dozdajal.

Objave.

§ Osrednje društvo poštnih in brzojavnih nižjih uslužbencev za Slovenijo, podružnica Maribor, vabi na dobrodošlo vrtno veselico v nedeljo dne 10. junija 1923 na vrtu restavracije Gambriana s sledečim vspešnim: Koncert na vrtu, ples v dvorani, srečolov, ribolov, ameriško kegljišče in druge zabavne igre. Pri koncertu in plesu igra vojaška godba, začetek ob 15. uri, konec ob 24. uri. Vstopnina na 5 dinarjev za osebo, otroci v spremljevalstvu staršev vstopnine prosti. Čisti dobiček je namenjen v podporo bolnih tovarišev, vdov in sirot. Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

§ Društvo »Jadranc« v Mariboru. Vabijo se vsi pevci društva, da se udeležijo pevske vaje, ki se vrši v sredo dne 13. tm. ob 20. uri zvečer v restavraciji »Maribor«. Pevovodja.

§ Ponedeljek, torek in sredo predvajata I. Mariborski bioskop krasno uspelo ljubavno dramo francoskega izvoda »Pariško lepotic« z znamenito francosko igralko Gabby Deslys v glavni vlogi. Ta prvovrstna drama je žela z globoko segajočo vsebino povsod izvanreden uspeh. V četrtek začne »Ponižani in užaljeni«, Lye Mare najboljši film.

§ Kavarna Žigart. Danes sobota, dne 9. junija 1923 edini koncert salonske godbe Roba. Začetek ob 20. uri zvečer.

§ Hotel Halbvidl. Danes jutranji in večerni koncert. Najlepsi vrt sredi mesta.

Mariborske vesti.

Maribor, 9. junija 1923.

Večer Lužičkih Srbov.

Predavanje o Lužičkih Srbih, ki se je vršilo sinoči v prostorih »Ljudske uni-
verzitet«, je bilo razmeroma dobro obiska-
no. Predavatelj g. Džamonja je v le-
po zasnovanem predavanju podal kratek
pregled zgodovine polabskih Slovencev,
opisal današnje narodnostne razmere na
tem ozemlju in prešel na to k Lužičkim
Srbom. V širokih obrisih je očrtal nji-
hov sedanji položaj, ki je precej podoben
položaju obmejnih Slovencev pred osvo-
bojenjem. Okrog in okrog so obdani od
nemškega življa, ki si je osvojil tudi nji-
hova mesta in kateri jim ne priznava
najprimitivnejših narodnih pravic. Srbi
so tako brezpravni kakor koroški Slovencev.
Nehote smo se spomnili, koliko vptje-
so naši Nemci o krivici, ki se jim gode
na naši zemlji, dočim se njih otroci
vzgojujejo v državni šolah v nemškem
jeziku. Predavatelj je dobro zadel polo-
žaj Lužičkih Srbov, ko je dejal, da je
njihova domovina grobnica Slovanstva
na Pruskem. Še l. 1848. so bili okoliški o-
krajci zavedno slovaški; danes je tam
vse pomembno kakor pri nas na Gospo-
svetskem polju. Kar jih je ostalo — po
prinski statistiki je Lužičkih Srbov približno
100.000 v resnici jih je par deset-
tisočev več — si skušajo podaljšati narod-
no življenje. Vztrajno se upirajo pomem-
čevalnemu naveli, ki jih stiska od vseh
stranih stran. Samo tri in pol ure hoda je
do meje republike Češkoslovaške, zato
nam je neumljivo, zakaj niso zmagovalci
podaljšali češke meje na ozemlje Lužič-
kih Srbov, ki bi bili na ta način rešeni za
Slovanstvo. Predavatelj je z gorkoto opi-
soval njihovo lepe kraje, krasno narodno
nošo in druge posebnosti, ki so jih ohrani-
li ti zadnji potomci polabskih Slovencev.
Kljub temu, da jim država odreja
pravico narodnega obstoja in da jim
skopelje grob tudi ekonomsko močni
zemljski tovarnarji in meščani, se kul-
turno življenje Lužičkih Srbov razvija
vedno bolj in so baš v zadnjem času
osnovali sedemdesetih družtev. Naj
pri tem ne pozabimo omeniti, da deluje-
jo v sokolskih družtvih tudi nekateri na-
cionalno zavedni katoliški duhovniki, da-
si je njihov škof odločen Pangerman.
Značilno je, da je ta mali narod razcep-
ljen v dve veri, v dva knjižna jezika
gornjelužički in dolnelužički jezik, kar
je pač pristno slovanski partikularizem,
dasi je pravi vzrok iskati v znanem na-
čelu pomemčevalcev: »Divide et impera!«

Predavatelju je uspelo, da je v poslu-
šalcih vzbudil simpatije do Lužičkih Sr-
bov. Mnogi smo se spominjali naše lastne
preteklosti in se zopet zavedli, kaj pome-
ni narodna svoboda. V srcih so se nam
budili odmevi Beznčevih »Štezkih pes-
ni«. Mlilo so donele mehke besede luži-
ško-srbskega jezika, ko je predavatelj
čital jezikovne primere.

V petek dne 15. tm. bo g. Džamonja
svoje predavanje nadaljeval in zaključil.
V tem predavanju bo opisal kulturno
življenje med Lužičkimi Srbi, njihovo li-
teraturo in njih vodilne može. Pričaku-
jemo, da bo v petek obisk še povoljniji
in tudi prostovoljni prispevki izdatnejši.

in Himen. Poročil se je danes 9. tm.
dr. Makso Študerl, kazenski zagovor-
nik v Mariboru, z gđ. Marijo Ranter-
jevo iz Gorice. Mnogo sreče!

in Srečen dan je imela »Straža« dne
1. tm., ko je bil naš odgovorni urednik
razliki nekilih notic o dr. Jerovšku obsojen.
Dotične notice so bile izzavane po raz-
pravah v obč. sejalih, v katerih je župan
Grčar ponovno trdil o dr. Jerovšku stva-
ni, ki so kazale na to, da dr. Jerovšek
ne bi bil prijatelj resnice. To se je v naših
noticah oribilo in trdilo, da je dr.
Jerovšek postavljen na laž. Dr. Jerov-
šek je tožil. Kasneje so se pa izkazale
naš Grčarjeve trditve kot neresnične in
v tem seveda tudi naše notice, vsled če-
sar je bil naš urednik obsojen. »Straža«
in seveda na Golgo in široko izrabila. —
Pri tem pa pozabi, da bi ona bila naj-
amami vsaki teden enkrat obsojena radi
častikraje, ako bi bila tako poštna ka-
rta je »Tabor« in bi ne zakrivala svo-
jih lopovskih z imenom imenega poslan-
ca, ki se za žal ne more tožiti, ker je
saka tožba brezuspešna radi nemož-
nosti, da se mu dostavi vabilo k razpravi.
in koncu na se budi ugovorjeno, da z do-
dotičnimi noticami seveda ni bil v zvezi
in jih je pisal dr. Reisman, kakor hoče
in nazivati »Straža«. Značilno je, da ista

notica, v kateri »se zgraža« »Straža«
nad našo »častikrajo«, kar mrgoli naj-
ostudnejših žalivk.

in Koncert učencev prof. Frischa se
vrši dne 16. junija ob 20. uri v mali Göt-
tzovi dvorani. Razdeljen bo v dva dela:
začetniki in naprednjaki. Zanimiv bo vse-
kakor drugi del, ki obsega dela raznih
glasbenih mojstrov in bo dokazal izo-
brzbo in sposobnost učencev. Predpro-
daja vstopnic pri Höferju v Šolski ulici.

in Pismonoše in drugi nižji poštni in
brzojavni uslužbeni priredijo juri, dne
10. tm. vrtno veselico, katere čisti dobi-
ček je namenjen v podporo vdovam in
bolnim članom njihovega društva. Poz-
namo težaven položaj poštinskih uslužben-
cev in smo uverjeni, da res zaslužijo
podporo. Naj bi občinstvo po možnosti
upoštevalo to dobrodelno prireditve in se
je udeležilo v obilnem številu. Več med
»objavami«.

in Člani kolesarskega društva »Perun«
se opozarjajo, da je start točno ob 7. uri
zjutraj za dirkače in izletnike pri Kame-
nu 134 (Mestni vodovod). Radi polovične
vožnje in obeda naj se zglasijo pri Ivo
Sušniku v Slovenski ulici 15. Dirka bo
zelo zanimiva, ker se je udeleži 20 klubov
iz Slovenije in Hrvatske.

in Sneg na Pohorju. Minuli četrtek
je postalo nenadoma zelo hladno. Krog
poldneva je začel v dolini padati dež, na
Pohorju pa je padala toča, kateri je sledil
sneg, ki je precej globoko pobelil naše
zeleno Pohorje. Planinci naj se tega ne
ustrajajo, ker je sneg še istega dne zopet
izginil in je bil po nevihti zopet najlepši
dan. Zato pa planinci in ljubitelji nara-
vc, na plan! Pri Ruški in Mariborski ko-
či vas čaka dobra postrežba!

in Redni občni zbor društva hišnih
posesnikov, ki se je vršil dne 28. maja
1923 v Götzovi dvorani točno po dnevnem
redu, bil je dobro obiskan. Poročalo se je
o delovanju društva v pretečenem letu.
Po odobravanju računskega poročila vr-
šila se je volitev odbora. Izvoljeni so zg.:
Glaser, načelnik; Murko namestnik, Lon-
čar blagajnik, Pallas zapisnikar, Šepec,
Barta in Sabukošek pregledniki računov,
Dr. Pipuš, Zebot, Bregar, Neger, Vince-
tič, dr. Orosel, Turk, prof. Mazin, Wolf
in Beranič odborniki. Gosp. Glaser je
posebno naglašal, da bo odbor tudi na-
dalje deloval po vseh svojih močeh v prid
članov. Povdarjal je potrebo organizacije
vseh bivših posestnikov, kajti le z zedi-
njenimi močmi bo mogoče uspešno za-
ščititi interese hišnih posestnikov. Pri
občini morajo dobiti zopet svoje zastopni-
ke, ter skrbeti, da se razpišejo čimprej
nove občinske volitve. — Članarina za
društveno leto 1923. se je nekoliko povi-
šala. Gosp. dr. Pipuš je popisal z veliko
natančnostjo današnji položaj hišnih po-
sesnikov ter obrazložil razumljivo novi
stanovanjski zakon in »Pravilnik« o iz-
vrševanju stanovanjskega zakona, kakor
tudi novelo, s katero so se razglasile
spremembe v »Pravilniku«, napovedi stan-
ovanj, in nakazila izpraznjenih stanov-
anj. Z velikim priznanjem so sledili go-
vorniku. — Hišni posestniki! Naš položaj
danes ni, kakor bi moral biti, treba je
toraj, da se združimo, da si med seboj
pomagamo in da delujemo skupno. —
Pristopite k našemu društvu. Naš tajnik
bo prišel osebno k vam, da vas vpiše kot
člane in bo pri tej priliki pobiral člana-
rino. Izkazal se bo s posebnim pooblasti-
lom. Dobrovoljni prispevki se bodo za-
belležili v posebno knjigo dobrotnikov in
prijateljev društva, in razglasili pri ob-
čnem zboru. Vsa pojasnila dobivajo dru-
štveni člani v naši pisarni, Gregoričeva
ulica št. 8. Odbor.

in »Jadranc« (društvo Primorcev) v
Mariboru. Že pred dvema leti se je poka-
zala občutna potreba Primorcev v Mari-
boru, da si ustanovijo lastno kulturno
društvo ki bi odgovarjalo njihovim tež-
njam, potrebam in njihovi mentaliteti.
Ustanovili so društvo »Jadranc«, ki je
v začetku pokazalo zelo lepe uspehe, žal
je gospodarska in politična situacija za-
poslila moči drugje, ki bi drugače delo-
vale v društvu. Radi tega je delovanje
društva dolgo časa počivalo. Na občnem
zboru dne 14. maja 1923 pa je zavel osve-
žen mladinski dih v društvo. Izvoljeni
so nekateri prejšnji in novi borci, ki
se bodo, da bode društvo vsestransko
umovalo in izpolnilo svoj namen. Nalo-
ga društva »Jadranc« je enaka društvu
»Soča« v Ljubljani, ki pospešuje kultur-
ne tžnje Primorcev. Društvo mudi Pri-
morec da se kulturno poglobijo in zbli-
žajo. Prirejali se bodo družabni večeri in
predavanja; društvo bo imelo svoje pri-

morsko čitalnico in svoj pevski zbor, da-
jalo bo Primorcem potrebne informacije
itd. itd. — Program je lep in obsežen od
Vas Primorci je odvisna udeležitev in
prospek društva. Vsak mariborski Pri-
morec mora biti član »Jadranc«, ki je po-
polnoma neustransko, zgolj kulturno
društvo. Začasno nas je sprejela Jugo-
slovenska Matica pod streho, v svoje pro-
store Sodne ulica št. 32, kjer uraduje taj-
nik našega društva ob sobotah od 18. do
20. ure in ob nedeljah od 10. do 12. ure.

in Tretja in četrta številka književne
tombole Jugoslovenske Matice št. 58 in
13. Postopek glede dobitkov je isti kot
pri prvih dveh številkah. Pripominjamo,
da so ambe izčrpane in se bodo dobitki
v soboto razposlali lastnikom. Pozivlja-
mo one, ki so v Ljubljani, da se osebno
zglase v pisarni Jugoslovenske Matice,
Pred škofijo 21, I. nadst., kjer se jim
ali dobitke izroči, ali pa poda informacija
v nadaljnjo postopanje. Igralci z dežele
dobe dobitke najkasneje do srede dne 13.
junija ali pa se njih karte, ako pri žre-
banju niso prišle v poštev, obdržijo v na-
daljnjo evidenco pri drugih dobitkih.
Prihodnje številke se objavijo v torek
dne 12. junija.

in Koncert v parku. V nedeljo, 10.
junija ob 11. uri se vrši v mestnem
parku koncert vojaške godbe s sledočim
sporedom. 1. Fučik, Florentinska korač-
nica. 2. Suppe, Lahka konjenica. Ouver-
tura. (Leichte Cavallerie). 3. Waldteufel,
Moj sanj. Valček. (Mein Traum). 4.
Offenbach, Finale iz opere »Hoffmanove
pripovedi«. 5. Czibulka, Gavotta. 6. Verdi,
Zbor iz opere »Ernani«. 7. Čížek, Narodni
listi. Srbski potpouri. 8. Muhvič, Slove-
nec, Srb, Hrvat. Marš.

in Mestno kopališče je izven nedelje in
ponedeljka vse dni v tednu odprto. Parna
kopelj je ob sredah in petkih za dame,
ostale dni za gospode. Občinstvo se opo-
zarja, da mu v prvih kopeljskih dneh ni
treba čakati na kopelj. Kopališče je od-
prto od 10. ure do 19. popoldne, blagajna
pa do 18.

in Kavarna v mestnem parku. Pri le-
pem vremenu dnevno koncert od pol 17.
do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sladoled in
domače pecivo.

in Uljudnega gosaka ima oskrbnik
Ruške kočje na Pohorju. Gosak je pravi
planinc in spremlja svojega gospodarja
kot psiček na vseh potih. Tudi na lov rad
hodi z gospodarjem in kaže prav lovsko
veselje, če se vračata z bogatim plenom.
Napram tujcem je nezaupljiv in pošteno
vgrizne, če ga hoče kdo pobožati; dočim
gospodarju prebrska vse župe.

in Lekarniško nočno službo ima ta
teden lekarna Sirak (pri »Angelju varu-
hu«), Aleksandrova cesta in lekarna Al-
baneže, Frankopanova cesta.

in V Mariboru so umrli: 2. junija:
Stanka Gorčan, 14 let, bolnica; 3. junija:
Regina Ježek, šivilja, 28 let, Marijina uli-
ca 28; Josip Eferl, delavec 74 let, Valva-
zorjeva ulica 39; Josip Sušin, 53 let, mest-
ni stražnik v pok., Koroška cesta 43; Her-
mina Dobrovnik, 2 meseca, Aleksandro-
va c. 67; 4. junija: Hanibal Comelli, pol
leta, Tattenbachova ul. 18; Martin Pickl,
sodni uradnik v p., 60 let, Tattenbachova
ulica 19; Karl Dadien, načelnik kurilnice
v p., 78 let, Vetrinjska ulica 18; Agnes
Vucetič, vdova, 52 let, bolnica; 5. junija:
Franc Varblac, posestnik, 67 let, bolnica;
6. junija: Viljem Ackermann, vrtnar,
49 let, bolnica; 8. junija: Franc Nerath,
uradnik juž. žel., 32 let, Pobrežje; Anton
Blatnik, 3 meseca, Jenkova ulica 5; Hed-
vika Lušicky, žena žel. podurad., 27 let,
Tattenbachova ulica 19.

in Prijet vlomilec. Danes popoldan
malo pred 13. uro je g. policijski nad-
svetnik Kerševan, ki je bil slučajno na
izprehodu opazil pred zaprto trgovino
Hobacher na Aleksandrovi cesti nekega
moškega, ki je poizkušal odpreti vrata. —
Ker se mu je stvar zdela sumljiva ga je
dal aretirati in odvesti na policijski ko-
misarijat, kjer se je izkazalo, da je to
znani Ivan Kerčič iz Loke, ki je lansko
leto vlomil ob belem dnevu s še mekim
drugim tovarišem v Tičarjevo trgovino
na Sv. Petra cesti v Ljubljani in ki je
komaj nedavno prišel iz zapore. Razen
tega sta bila aretirana še dva vlomilca,
neki Vegrin in Pihlar, četrti pa je pobeg-
nil. Sami se, da je bila to ona družba, ki
je izvršila številne vlome v zadnjih dneh.
in Iz policijske kronike. Dve izgnani
»davnice« sta se vrnila v Maribor in mo-
rata delati za to pokoro v hotelu »Grate«.
— Peter F., dninar v mestni klavnici, se
je tako opijanal, da je na cesti obležal
in bo moral za to darovati tudi neke-

reveže. — Nek avstrijski železničar je
ves popoldne popival v neki tukajšnji
gostilni. Ko pa je prišlo do računa, se je
izkazalo, da nima denarja. Sedaj išče v
Mariboru prijatelje, ki bi mu pomagali
iz zadrege.

in Opozarjamo na današnji oglas Le-
gatovega učilišča za stenoografijo in stro-
jepis.

in Novo tapetniško delavnico in zalogo
pohištva sta otvorila na Rotovškem trgu
št. 3, vhod s Slomškovega trga št. 6, gđ.
Jagodič in Sajko. G. Jagodič je bil do-
slej trgovski poslovodja pri znani firmi
Karol Preis. To je prva slovenska ta-
petniška delavnica in zaloga pohištva v
Mariboru.

in Najlepše romane in druge razno-
vrstne knjige iz svetovnega slovstva v
vseh jezikih izposojuje proti nezatni iz-
posojnici »Ljudska knjižnica« v Narod-
nem domu. Knjižnica kupi takej po izidu
vsako novo slovensko knjigo.

in Izdane in izbrisane obrtne pravice v
Mariboru. V mesecu maju so bile izdane
sledede obrtne pravice: Katarina Konrad,
sejmarstvo s sadjem, Trstenjakova ul. 16.
Franc Druzovič, čevljar, Židovska ul. 1.
Mestna občina mariborska, prodaja eick-
troinstalacijskega materiala, aparatov za
kurjavo in razsvetljavo ter elektrotehni-
čnih žarnic, Jurčičeva ul. 8. Ivan Špeš,
zidarska obrt, Betnavska ul. 26. Josip
Mlaker, agenturna in komisijska trgo-
vina, Gregoričeva ul. 8. Anton Pliberšek,
zobotehniška obrt, Cvetlična ulica 27.
Ivan Kranjc, krojač, Mejna ulica 14. Ma-
rija Wregg, izdelovanje otročje redilne
moke, Stritarjeva ul. 11. Franc Zemljčič,
gostilna, Grajski trg 3. Hinko Cigoj, gos-
tilna, Tržaška cesta 8. Anton Flis, me-
sar, Glavni trg. Karol Zalokar, tovarna
čokolade itd., Prešernova ul. 19. Ivan
Pirc, čevljar, Koroška cesta 90. Albert
Koller, spedičija, Tomšičeva ul. 12. Peter
Gregorc, čevljar, Pod mostom 22. — Iz-
brisane so bile sledede obrtne pravice:
Ana Rehar, gostilna, Meljska cesta 23.
Katarina Konrad, trgovina s perutnino,
Glavni trg. Luka Čutič, gostilniška obrt,
Frankopanova ul. 11. Ivan Kramberger,
branjarija, Koroška cesta 90. Roman
Katz, gostilna, Tržaška cesta 8. Leopold
Knapič, prevazanje tovorov, Ruška c. 8.
Dr. Rudolf Franz, gostilna, Grajski trg 3.
Marija Čanček, trgovina s sočivjem itd.,
Glavni trg. Alojzija Badoko, branjarstvo
Ob železnici 8. Ivana Dolinar, sejmarstvo
s sadjem, Orožnova ul. 7. Davorin Tohar,
žaganje drv, Magdalenska ul. 13. Anton
Kosič, branjarija, Državna cesta 24. Ivan
Klančnik, mizarstvo, Mejna ulica 6.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Sobota, 9. junija, Zaprto.
Nedelja, 10. junija »Hasanaginica« izv.
(Kuponi). Zadnjič v sezoni.

»Cavalleria rusticana«. Ker je g. Zb.
Knittl, ki ima gostovati v Cavalleriji
rusticana vsled spremembe repertoira v
zagrebškem gledališču, zadržan, se mora
današnja predstava »Cavallerie rustica-
ne« odpovedati. Kupljene vstopnice ve-
ljajo za prihodnjo prireditve »Cavallerie
rusticana« v ponedeljek.

»Hasanaginica«. Opozarjamo na ju-
trajšnjo nedeljsko Orgrizevičovo dramo
»Hasanaginica«. Predstava se vrši za izv.
ab. in kupone. »Hasanaginica« je zadnjič
v sezoni.

Zadnje predstave v mariborskem glo-
dališču. Gledališka sezona se bo zaklju-
čila z dvema dramskima premijerama.
Po psihološko težjih dramskih delih se
bo otvorilo dvoje del veseloigrs znača-
ja. Kot prva bo veseloigra »Prava hube-
zens« od Bracca, ki sodi danes med naj-
boljše italijanske dramatike, kot posled-
nja premijera v tej sezoni bo pa Molie-
rova komedija »George Dandin ali pro-
varjeni soprog«.

Turistika in sport.

in Mariborska kočja. Sezona je pričela.
Kdor hoče prebiti poletne počitnice v
zdravem gorskem zraku, naj si nabavi
nakaznico za sobe pri tvrdki Pišter & Le-
nard. Sobe solčne, zračne z vso opremo.
Hrana prvovrstna, postrežba točna. Na-
tačnejše pri omenjeni tvrdki. — Odbor
SPD.

in Koča na Klopnem vrhu je oskrbena
vna. Vino, hrana in ležišče na razpolago
vsak dan. Planincem obisk te kočje toplo
priporoča odbor SPD, Maribor.

Kultura in umetnost

Vlada in umetnost.

Zadnje dni je umetniške kroge v naši državi razburil škandal, ki bi na zapadu postal ogromna senzacija, kateri pa je v naših manj občutljivih razmerah omejen zgolj na kulturno rubriko v dnevnih listih. Oficijno glasilo radikalne stranke, obenem tudi glavni ministrskega predsednika g. Pašiča, je objavilo nezasičan napad na našega umetnika Ivana Meštrovića. Kdo je Meštrović, ni treba posebej razlagati. Italijani, Francozi in Angleži so ga primerjali z največjim sodobnim kiparjem Rodinom. Meštrović je eden izmed redkih ljudi, ki predstavljajo pred zunanjim svetom jugoslovensko. Meštrović je po mišljenju in po umetnosti jugoslovan, ki stoji visoko nad partikularističnimi boji.

Zakaj je glavni organ sedanje vlade napadel Meštrovića in mu očital, da njegova dela niso »niti za sinagoga, ali za gova dela niso niti za sinagoga, ali za Kosovski hram? Meštrović je izdelal skoraj več let dolgo vrsto monumentalnih kipov, ki predstavljajo razne momente iz jugoslovenske zgodovine, zlasti pa tragedijo srbskega dela našega naroda na Kosovem polju. Ta dela so vzbudila na razstavih v Rimu, Bruselju, Antwerpnu, Londonu in mnogih drugih zapadno evropskih mestih velikansko pozornost. Meštrović je naredil vsa dela, ki bi spadala v Kosovski hram, skupno 60 kipov, naši vladi. Bilo je to l. 1919, ko je bil ministrski predsednik Ljuba Davidović. Meštrović je zahteval 30.000 frankov letne odkupnine, kar je vlada sprejela in sporočila umetniku, da bo njegove kipe obrnila za Kosovski hram, ki ga namerava postaviti ves narod v slavo srbske preteklosti.

Meštrović je izročil dotična dela beograjski vladi, ki mu je plačevala dorogovno rento samo dve leti, nato pa je plačevanje popolnoma ustavila. Pa še to ni vse. Dela, ki so vzbujala ogromno pozornost na najodličnejših tujih razstavah, je vlada razvrstila po raznih hodnikih in kletih, kjer leže še danes. Mnogi kipi so že poškodovani. Umetnik je večkrat osebno posredoval pri vladi, in mu je zlasti g. Pašič zagotavljal vso svojo naklonjenost. Še pred par dnevi se je Meštrović oglasil pri g. Pašiču in pri notranjem ministru. Oba sta ga prepričevala, da vlada zelo obžaluje dosedanje postopanje in da ga bo takoj popravila.

Namesto tega je izšel v vladnem glavnem glasilu prostaški napad na umetnika. Neki Odavić ga z navadnim felitonom ponižuje na umetnika, druge ali tretje vrste, kateremu manjka vsaka individualnost. Stroga angleška, francoska, italijanska kritika ga je prišla k prvem reprezentantom jugoslov. umetnosti, vladni organ pa ga psuje pod zaščito omih ljudi, ki so obljubili par dni pred tem, da bodo izpolnili svoje dolžnosti.

Tako postopanje je treba brezobzirno podčrtati kot sramotenje našega naroda. Postopanje radikalne vlade z Meštrovićem je ponižujoče in nikakor ne more pred tujim svetom, ki pozna velikega umetnika, biti Jugoslaviji na čast.

z Ilustrovana čitanka za nižje organizirane osnovne šole je izšla pri kr. zalogi šolskih knjig in tisk. v Ljubljani. To je vendar enkrat ena čitanka za otroke, bo vsakršni marsikdo, ki jo bo videl. Takšne Slovenci še nismo imeli. Eno- in dvo-razrednice ter vse izvanredne osnovne šole bodo odsej imele razmeroma boljše čitanko nego višje organizirane osnovne šole. Tisk je izvrsten, lahko čitljiv, zanimanja oblika knjige čedna, papir prvovrsten in ilustracije take, da bi si mi Slovenci tega pred par leti še mislili ne bi bili upali. Ilustracije te knjige namreč ne služijo samo v razvedrilo otrokom in oživljanje ponuka, ampak večji del v ogledanju in pojasnilo ponuka, v tem oziru so slike pesnikov in različne slike prirodoslovne vsebine nedosegljive. Prepričani smo, da bo ta knjiga na nižje organiziranih šolah edina v uporabi in da bodo vestni pedagogi z njo dosegli tudi pri najslabših razmerah uspehe, ki so doslej bili naravnost nemogoči. Pri tej opremi (74 slik) je cena naravnost neverjetno nizka in se more poštrevnost kr. zaloge šolskih knjig vsekakor pripoznati.

Strukovni imenik grada Zagreba. Drugi dio sadržaje, osim strukturkog razredjenja, sve telefonske brojeve vlasnika telefona na području Hrvatske, Slavonije i Medjumurja. — Cijena je prvom i drugom dijelu Din 50, a pojedinom, koji je svakako za sebe cjelina, 25 D. Narodna je prema Jugoslavenski Kompas d. d., nakladni odio, Zagreb, Petrinjska ulica 28. I. a prodaje se u svim boljim knjizarama.

Sokolstvo.

o Akademija naraščaja Sokolskega društva v Mariboru se vrši v soboto dne 9. junija ob 20. (8.) uri v Narodnem domu z izbranimi telovadnimi nastopi. Naša dolžnost je, da pokažemo našemu naraščaju, ki se že mesece z vso vnemo pripravljata za ta nastop, svoje zanimanje in mu damo s tem, da ga posejimo v čim največjem številu priznanje za dosedanje in vzpodbudo za nadaljnje delo. Naj zatorej na tem slavlju ne manjka nihče, ki mu je na srečo ljubezen do naše mladine.

o **Dograditev Sokolskega doma v Središču ob Dravi.** Središki Sokol je po dvetletnem požrtvovalnem delu zgotovil svoj dom. Mogočna stavba, ki stoji v sredini trga, je res dika Središča, te narodne in napredne trdnjave, ki je neustrašeno dvigala narodni prapor že pod avstrijskim režimom in ki se je v svobodni državi razvila v pravo središče narodne zavednosti in požrtvovalnosti. Središki Sokol, eno najagilnejših društev Mariborske sokolske župe, si je zgradil res krasen dom, ki obsega veliko dvorano, telovadnico in gledališki oder, garderobe za telovadnice, društveno sobo, knjižnico in čitalnico ter kuhinjo. Pred domom ob cesti je obširen vrt, ki bode še letos uredjen in zasajen, poleg doma pa je veliko letno telovadišče. Središčani so lahko ponosni na svoj Sokolski dom in lahko služijo kot vzgled požrtvovalnosti; pri delu so pomagali vsi, kdor ni mogel dati lesa ali staviti na razpolago vprege ali gmetnih sredstev, ta je z žulji svojih rok pomagal pri stavbi. Sokolskemu društvu v Središču in v prvi vrsti njegovemu starosti, br. Fr. Kočvarju gre res vsa čast in priznanje. Slavostna otvoritev doma je določena na 15. avgusta. O tej prireditvi priobčimo podrobneje poročilo pravočasno.

Sport.

Startna lista kolesarskega kluba »Perun« ob priliki zvezne dirke Maribor — Celje na progi 64 km., dne 10. junija 1923. 1. Franjo Kumerč, 2. Albert Reč, 3. Ernest Pahor, 4. Franjo Nabergoj, 5. Anton Hlebš. Start se vrši ob 7.20 uri v Mariboru km. kamen 134. Cilj pred gostilno »Wilson« v Gaberju pri Celju.

Reprezentančna tekma Rumunija — Jugoslavija se vrši v nedeljo v Bukarešti. Naša reprezentanca bo prilično ista kakor je bila v Krakovem.

Izpred sodišča.

Maribor, 9. junija.

Tatinska ciganska banda.

V noči na 20. novembra l. l. je bilo vlomljeno v stanovanje Franca Solarja v Prosenjakoveh, okraj Murska Sobota. Vlomilec se je posrečilo odnesti 2 para čevljev, 1 par zgornjih in 1 par zadnjih delov za čevlje, nekaj črnega sukna, material za 1 par kompletih čevljev, 1 kos ovčje kože, 1 par podplatov, 1 m rumene platna, 1 britev, 2 klopčiča drete in 1 škaflijo masti. — V noči na 15. decembra l. l. so vdrli tatovi v sobo posestnika Al. Krefta v Očeslavcih, v kateri je imel gospodar in služinčad obleko, posteljnino in perilo. Vlomilec se prišlo v sobo na ta način, da so s kolom dvignili in razdrli mrežo na oknu in nato izrezali steklo. Tri omare v sobi so zlikovci popolnoma izpraznili. Obeh vlomov se je osumilo cigansko družbo obstoječo iz 23letnega Vincenca Horvata, 24-letnega Florjana Lenglerja in 30letnega Antona Kovača, vsi iz Fokove, okraj Murska Sobota. — Lengler je nadalje osumljen, da je v noči na 21. septembra l. l. v družbi še neznanih tatinskih tovarišev izvršil vlom v zaklenjeno klet posestnika Karola Malačiča v Domajševcih in v noči na 5. februar. pa v klet Petra Malačiča v Domajševcih. Prvemu je bila odnešena listnica s 3200 D in več drugih predmetov, drugemu pa so tatovi ukradli 36 kg deteljinske semena, 30 kg prediva, 100 kg pšenice in tri vreče. Osumljenci tajijo jim očitane tatvine kljub temu, da so se nekateri ukradeni predmeti našli v njihovi posesti. Pred okrožnim sodiščem so bili obsojeni in sicer Horvat na 1 leto, Kovač na 8 in Lengler na 4 mesece težke ječe.

Tatinski premikač.

Dne 17. marea je izročila Matilda Tandler, na kolodvoru v Hodošu, okraj Murska Sobota, 394,2 km telegrafskih vodov.

Mihaelu Krklecu i košaro in i kovčeg z obleko v svrhu odpreme v Mursko Soboto. Kovčeg in košara sta bila zaprta. Drugi dan je prevzel v Murski Soboti odposlano Ljudevit Wohlfart, geometer v Murski Soboti, ki je zet Tendlerjeve. — Ugotovilo se je takoj, da sta bili iz košare ukradeni 2 obleki v vrednosti 6000 K. Kot storilec je prišel v poštev premikač Krklec, ki je imel opraviti s prtljago. On pa je tajil in tudi hišna preiskava je ostala brezuspešna. Čez nekaj dni pa so orožniki zvedeli, da je vendar Krklec tat, da pa je obleki skrnil. V skrivališča sta se potem tudi našli obleki, ki sta bili že po osumljenčevi ženi Beti Krklec predelani, nakar sta oba priznala dejanje. Sodišče je obsodilo Mihaela Krkleca radi hudo delstva tatvine na 3 mesece težke ječe, njegova žena Beti Krklec pa radi hudo delstva udeležbe pri tatvini na 1 mesec ječe.

Star grešnik.

27letni v Ritoznoj, okraj Slovenska Bistrica, pristojen vrtnar Anton Jelen, ki je že večkrat predkaznovan, se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem radi hudo delstva tatvine in goljufije. Osumljen je, da je dne 2. septembra l. l. ukradel dekanu Josipu Cerjaku iz njegovega v Brinju pri Slov. Bistrici ležega gozda 4 smrekove in 2 borova ploha. Ukradeni plohe je prodal nekemu lesnemu trgovcu v Slov. Bistrici. Dne 21. novembra l. l. pa je vlomil v stanovanje Henrika Steinbacher v Spodnjem Prebukovju ter odnesel kompletno obleko, zelene hlače, jahalne hlače, zimsko suknjo, 2 telovnika, 2 klobuka, 2 žepni uri z verižicama, 2 srajci, kravato in par čevljev. Jelen je nadalje osumljen, da je meseca avgusta l. l. opeharil gostilničarko Marijo Kalingero v Slov. Bistrici za zatrošek na jedi, pijači in cigaretah v znesku 96,3 K. Dne 15. okt. l. l. pa je izvalil Antonu Čas v Moži znesek po 4000 K, Gvidonu Širniku 300 K vredno srajco in 700 K vredne hlače in Ivanu Kertu 80 K gotovine. Končno je prišel obdolženec dne 29. decembra l. l. k kolesarskemu mojstru Slavkoti Lešniku v Mariboru ter mu pod zvito pretvezo, da je sin posestnika Jakoba Steinbacherja pri Sv. Martinu na Pohorju izvalil voz, ki ga je Steinbacher dal Lešniku v popravilo. Voz, ki je vreden 12.000 K, je Jelen 30. decembra l. l. prodal na Glavnem trgu v Mariboru za 3900 K. On prizna deloma svoje dejanje. Sodba se glas: na 19 mesecev težke ječe.

Dve smrti obsojbi.

Dne 6. tm. je sedela pred poročo 52letna vdova Cecilija Banič iz Trebeza pri Brežicah, ki je s sekiro v spanja ubila Ivana Brenceta, priležnika njene hčerke. O umoru smo svoj čas itak obširno poročali. Brenceta je bila obsojena v smrt na vešalih.

Dne 8. tm. je bil obsojen v smrt na vešalih 28-letni samski živinski trgovec iz Imenega Janez Sinkovič, ki je letos v noči 7. maja v gozdu Poličnik (občina Podčetrtek) ustrelil Janeza Zagrajska, kateri je kupil na sejnu v Rogaten dve kravi in ju gnal domu. Oropal je obe kravi in 600 din. denarja.

Gospodarstvo.

Razvoj telefonskega in brzojavnega omrežja v Sloveniji.

O tem je podal obširno in temeljito poročilo konc. pristav Trgovske zbornice g. Ivan Mohorič na zadnji redni seji Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. Iz poročila povzamemo:

V stari Avstriji je spadala Kranjska pod poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu in Štajerska pod graško ravnateljstvo. Na Kranjskem je bilo l. 1915. ob izbruhu vojne z Italijo 1145 km državnih telegrafskih vodov, 48 km železniškega telefonskega voda, skupaj 1193 km brzojavnih vodov. Dolžina brzojavne žice na teh vodih je znašala 5741 km. Kranjska je imela 109 državnih brzojavnih uradov, od teh je bil samo ljubljanski s permanentno službo. Železniških brzojavnih uradov je bilo 77 in privaten 1. Vseh skupaj torej 187. Medkrajevno telefonsko omrežje je obsegalo 3 tranzitne vode z Dunaja proti Trstu in je na Kranjskem merilo 331 km, dolžina teh žic pa 1201 km.

Omrežje se je tekomi vojne znatno razvilo. V začetku januarja l. 1919. je bilo v Sloveniji okrog 1645,50 km telegrafskih in 694,2 km telegrafskih vodov.

Telefonske trase so znašale 642,42 km, telefonski vodi 6314,55 km.

Po preobratu se je na novo ustanovilo poštno in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani, ki je šlo takoj na delo, da odstrani provizorne medvojne naprave in jih nadomesti s končnimi. V štirih letih od začetka 1919. do 1922. se je zgradilo v Sloveniji 56,89 km telegrafskih prog s 103,69 km telegrafskimi vodi ter 752,69 km telefonskih prog s 3597,03 km telefonskimi vodi. Dne 31. decembra 1922. je znašala telegrafska mreža 1702,40 km prog s 6502,90 km vodi, telefonsko omrežje pa 1395,12 km prog z 9911,58 km vodi. Danes imamo v Sloveniji 178 državnih brzojavnih postaj (nevdševski železniške) in 123 telefonskih central, med temi 24 takih, ki posredujejo tudi brzojavke, s 141 telefonskimi naročniki. G. Mohorič razpravlja dalje o potrebah dopolnitve omrežja v novih smereh, o telefonski in brzojavni zvezi do morja ter končno o prometu z inozemstvom.

g Sejsko poročilo. Na svinjski sejnem dne 1. tm. se je pripeljal 315 svinj in 4 ovce. Cene so bile sledeče za komad: mladi prašiči 5—6 tednov stari 800—1000 kron; 7—9 tednov 1200—1600; 3—4 mesece 2000—2800; 5—7 mesecev 3400—4500; 8 do 10 mesecev 4800—5500; 1 leto 6—7000; 1 kg žive teže 90—100, 1 kg mrtve 115—120; 1 ovca 800—1200.

Blagovne borze 8. jun. Novi Sež: pšenica bačka 425, banatska 420, ječmen bački 285, oves bački 290, kornuza bačka bela 282,50; moka »0« 645, »0« 640, »3« 587,50, »5« 550, »6« 480.

Zagreb: pšenica 400—420, kornuza rumena 260—270, bela 280—285, rž 350—365, ječmen za pivovarne 325—340, za krmo 290—300, oves 285—295, moka »0« 650—675, »2« 625—650, »4« 600—625. Tendence mirna.

g III. poročilo o stanju hmeljskih nasadov pri nas in drugod. Zatec, OSR dne 2. VI. 1923. Razpoloženje in cene zelozvrst: cene rastoče. Stanje hm. rastline je nadalje še prav ugodno. Po zadostni padavini in po hladnih nočeh je postala prav topla. Mnogo nasadov je prav izvrstih, enako razvitih in je trta v njih dorasla že 2—3 m visoko. Tudi v poznobrezanih vrtovih se sedaj rastlina hitro dviga iz zemlje, vendar je pa ista mnogo slabjša od prvih. Žalibog se je okuženje po aphisi muhi posebno v nizkih legah zadnje 3—4 dni zelo širilo. Na nekaterih rastlinah se nahaja po 150 in več muh. V višjih legah je okuženje manjše, vendar pa obče. Naglo pomožitev mrcesa: je povzročila hitra izprememba temperature; noči so hladne in meglene, kar pospešuje razmnožitev mrcesa. Povodom lanskega obiranja smo že trdili da bode t. l. sušivo kar se je — žalibog — uresničilo. — Opasnost za prihodnje leto je vedno večja — in je le malo upanja, da bi se tako silno okuženje po aphisi muhi omejilo vsled naravnih dogodkov. Mnogo hmeljarjev kupuje velike množine tobačnega ekstrakta in se pripravljata na škropljenje. Ker se dotok aphisi muh še ni končal, se bode s škropljenjem še nekaj dni počakalo. Mnogo je tudi hmeljarjev, kateri nočejo škropiti, ker so stroški preveliki in bi se pri obilnejši letini in lanskih, izkih cenah isti ne povrnili. Okuženje hmeljnikov po aphisi muhi vzemiruje v največji meri producenta in trgovca in nestršno se pričakuje potek vremena v prihodnjih dneh. Rastlina raste sicer krepko naprej, vendar se bodo posledice okuženja v neškropljenih nasadih pojavile v kratkem, ker jih škodljivci lahko uniči. — Zveza hm. društev.

g Dobava mesa. Pri intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu in pri komandah mesta v Sušaku, Dolnji Lendavi in Murski Soboti se bo vršila dan 15. junija tl. ob 11. uri dopoldne ofertna licitacija glede dobave mesa za primorske garnizije, oziroma garnizije Dolnja Lendava in Murska Sobota za čas od 1. julija do 30. septembra 1923. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

g Velika ponudba nove žetve. Radi polvoljnih izgledov žetve je ponudba na banatskih tržiščih počela biti intenzivnejša. Vse vrste žita se nudijo v velikih množinah, a kupci čakajo na nadaljnji padeč cen.

g Aktivnost češkoslovaške trgovske bilance. Statistični urad v Pragi objavlja številke, ki kažejo, da je v l. 1922 znašal celokupni uvoz češkoslovaške 12.695 milijonov, izvoz pa 18.086 milijonov, aktivni torej 539 milijonov.

Mihel Zevacos

KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Poslovenila: Rosandra.

Saint-Germain na delu.

Medtem ko se je vršil v hišici za drevesi opisan prizor, je v skrivnostni hiši uličice des Reservoirs grof du Barry premišljeval, kako bi umoril viteza d'Assas.

Tako je v trenutku, ko je ženska v posledici združenja dogodkov, izrabljala vso svojo premeteno koketnost in zvito priljubljenost, — da si pridobi kraljevo naklonjenost, njen mož premišljeval, kako bi najbolje lahko odstranil, umoril drugega.

O mračku, ko je ravno noč hotela že zaviti naravno v črno temo — je v temen plašč ogrinjen možki stopical po uličici des Reservoirs. — Brez obojavljanja se je bližal hiši gospoda Jakoba.

Bil je to grof Saint-Germain, ki se je pripeljal do Versaillesa v svoji kočiji, katero je zasedel po magnetično-hipnotični seji v Parizu.

Med potjo je zaspal. — Ne ravno mirno, ali globoko, trdno je zaspal. — Bil si je zapovedal, da mora spati in spal je.

Morda bi bilo tu na mestu, da teorijo osebnega magnetizma bolj na dolgo opišemo in razjasnimo, — ali ostane najraje prepuščeno čitatelju, da veruje ali ne, oziroma da sam čita vse one razprave, ki imajo za snov študije in vspehe, ki se dosegajo dandanes. Sicer pa bi obisk v znani bolnici za umobolne, histerične in stare žene v Parizu — zvana Salpêtrière, — ali pa tudi kak drug podobni zavod zadostno prepričal tudi najbolj neverne.

Pisatelj se s svoje strani zadovoljuje, da je zbral vse vesti, ki jih je zasledil v onem čudežnem in nenavadnem človeku, ki se je zval grof Saint-Germain.

Brez daljšega tvoda prehaja tedaj na pripovedovanje golih faktov in dogodkov. — So sicer čudni, ali vendar prepričujoči.

Pri prvih hišah v Versaillesu je kočijaž zbudil Saint-Germaina, potem pa nadaljeval pot do trga pred kraljevskim gradom, očitoma do ravnice, katero so pozneje začeli zvati kraljevski trg.

Izstopil je, pa se korakoma podal v uličico des Reservoirs.

»Da bi le pravočasno prišel,« — je želel na tihem.

Ni se pa izražala njegova tesnoba na zumaj, Saint-Germain je kazal isto hladnokrvnost kot navadno, — ono masko hladne brezbriznosti, ki ga ni nikdar zapustila, tudi če je bil sam.

Potrkal je na vrata gospoda Jakoba. Kakor po navadi, se je najprvo odprlo malo zamreženo okence, potem šele vrata. — Prikazal se je strežaj.

»Kaj želite?« — je nekam trdo in neprijazno vprašal prišleca, katerega je skušal spoznati.

»Govoril bi rad z vitezom d'Assas.« — je na kratko odvrnil Saint-Germain.

»Vi ste se zmotili, gospod, — te osebe ni tukaj. — Išcite jo kje drugje.«

Strežaj je hotel že zapreti vrata, ahi Saint-Germain je stegnil proti njemu svojo roko. — Vrata so ostala odprta. — Obraz strežaja je preletela groza. — Stal je kot uničen pred Saint-Germainom.

»Kaj vam je, prijatelj?« — je dozdevno sočutno vprašal.

»Ne vem, ne znam, — zdi se mi, da se zadržim, — umrl bom!«

»Ej, — pomirite se vendar, in predvsem, ne začnite še kričati. — Jaz edini bi utegnil ozdraviti vašo bolezen. Zdravnik sem in vam lahko povem znake vaših bolečin. — S tem vam tudi dam dokaz svojega znanja.«

»Zadržim se, — umiram, — usmiliti se me, — pomagajte mi!«

»Torej, — poslušajte me: zdi se vam, da ognjen obroč stiska vaše čelo, ne res?«

»Da, da, in peče me, tako peče in žge.«

»V grlu čutite, da vas krepka roka drži in vas davi.«

»Res je, res, — zadržilo me boče!«

»Celo telo je kot omrtvičeno, niti giniti se ne morete!«

»Da, kot okamenel sem, vsi udje so mi neobčutni.«

»Poznam vašo slabost in bolezen, imam s seboj zdravilo, ki vam pomaga, katero vas ozdravi.«

»Dajte mi ga, — ah, — prosim, dajte mi ga!«

»Nemogoče, — v hipu ne boste mogli več zakričati, govoriti, čez pet minut ste pa mrtvi!«

Strežaj je hotel zavpiti, klicati na pomoč, — ali kakor mu je grozni neznanec povedal, res ni spraval glasu iz sebe. — Vse občutke, katere je Saint-Germain našteval, je tudi resnično občutil. — Zdelo se mu je, da se mu bliža zadnji hip življenja.

»Povedite me v hišo,« — je nadaljeval Saint-Germain. — »pazite, da me nikdo ne zagleda in jaz vas bom ozdravil. — Čez malo časa boste zdravi, kakor ste bili preje. — Torej le hitro, — nimam časa, da bi ga tu zgubljal po nepotrebnem, ako ni tukaj onega, katerega iščem. Pustite torej, da vstopim?!«

»Da,« — je odgovoril strežaj, in se ni niti čudil, da je zopet zadobil glas.

»Povedite me torej, — primate me za roko.«

Strežaj je prijel Saint-Germaina za roko in ko je še zaprl vrata, pa je povedal v levi paviljon, kjer je d'Assas.

»Dobro, sedaj,« — je onemogel, — »ako bi gospod Jakob vprašal, kdo je potrkal, recite, da je bil nekdo, ki je pomotoma hotel v hišo. — Ste me razumeli, prijatelj?«

»Da, gospod moj!«

»Pojdite, pričakoval vas bom tukaj.«

Strežaj se ni čudil, da mu je neznanec govoril o gospodu Jakobu. — Cisto naravno se mu je zdelo, da mu je zapovedal, in da ga je on ubogal. — Niti se ni več spominjal bolesti in slabosti, ki so ga malo preje obhajale, kakor se tudi ni spominjal zdravnika, pravega ali namišljenega, ki ga je hotel ozdraviti.

Ubogal je, izvedel ukaze nekako pasivno, mehanično.

Šel je v paviljon, ki je imel okna na cesto. — Tam je dobil gospoda Jakoba, ki ga je res tudi vprašal, in kateremu je dal navedeni odgovor.

Malo zatem pa je gospod Jakob odšel skupno z grofom du Barry in z Julijeto v hišico za drevesi, kjer smo že opazili njih posamezno delovanje.

Strežaj pa se je povrnil v levi paviljon.

»Kako se zoveš?« — ga je vprašal Saint-Germain.

»Lubin, gospodar!« — je odvrnil.

Zdelo se mu je čisto naravno, da je zval tega neznanca gospodarja. — Noben drugi naziv mu ni prišel na misel!

»Kje je vitez d'Assas?« — je Saint-Germain izpraševal.

»Sel je venkaj,« — je odgovoril Lubin, in se spomnil, da je še pred hipom trdil, da vitez sploh tamkaj ne biva.

»Je šel tja, kjer je gospa d'Etioles?« — »Gotovo, — pač ne more biti drugje.«

»Misliš, da se mu posreči videti jo?« — »Gotovo, — general je vse zelo previdno uredil in pripravil!«

»Kateri general? — Beži, beži, ali ti meša? — Saj ni tukaj drugega, kot gospod Jakob.«

»Res je,« — je odvrnil Lubin. — »Oprostite mi!«

»Kako so ti vendar znane take skrivnosti? — Zlagal si se, — ti se ne zovem Lubin!«

»Katero je pa tvoje pravo ime?« — »Vicegrof d'Apremont,« — je odvrnil Lubin oblit že s kapljami potu.

»Dobro, — sedaj razumem! — Ali če ti tebi priliječe zvati se Lubin, meni je tudi prav. Zval te bodem tako!«

Lubinov obraz, ki se je bil zbral v prestrašene gube pri izpraševanju, je zopet postal jasnejši, mirnejši.

»Tu ne poznam drugega kot Lubina,« — je nadaljeval Saint-Germain. — »Tvoje pravega imena nočem poznati, ga nisem sploh nikoli poznal! Razumeš?«

»Da, gospodar!« — je v radoščen obvrnil Lubin.

»Kaj mora storiti vitez d'Assas?« — »Privesti semkaj gospo d'Etioles!«

»Prav semkaj?« — »Prayzaprav v paviljon nasproti mu.«

»Kaj se bo potem zgodilo?« — »Gospa d'Etioles ostane tu viječa.«

»In vitez?« — »Grof du Barry ga mora ubiti!«

»Kedaj?« — »Kadar bo potrebno, — morda v osmih dneh, morda v enem mesecu.«

»Morda pa že danes zvečer, — Ali nisi morda malo že spoznal namene du Barry-jeve?«

Zdelo se je, da se Lubin zelo napetja in trudi. — (Dalje prihodno)

**NOSITE PALMA
KAUČUK PODPETNIKE
IN KAUČUK POTPLATE**

3-1 Znižene cene! 1171

SUHE GOBE

lipovo cvetje in vse druge gozdne in poljske pridelke kupuje po najboljših cenah — —

„FRUCTUS“ d. z. o. z.

LJUBLJANA, Trg Tabor št. 2.
Telefon št. 555. 1170 3-1

Vse vrste perila za gospode in dame, kakor

L srajca, hlače, pyjame, opreme za neveste, otroško **L** perilo, kombinacije itd. Izdeluje po najnižjih dnevnih cenah

Ljudmila Jackner
MARIBOR, Koroška cesta št. 31.

Prostovoljna sodna prodaja nepremičnin.

Na predlog dedičev se vrši vsled sklepa okrajnega sodišča v Mariboru z dne 26. majnika 1923 A V 127/23-23 dne 17. junija 1923 ob 8. uri popoldne na liču mesta v Jareninskem dolu hšt. 18,

prostovoljna sodna prodaja v zapuščino pokojnih Marije in Terezije Weingert spadajočega posestva vl. št. 13 k. o. Jareninski dol s hišo pop. št. 18 v Jareninskem dolu, gospodarskim poslopjem in zemljiščem v skupnem površju 1 ha, 56 a, 83 m².

Izključna cena znaša 240.394 K. Vsaki kupec ima položiti 10% izključne cene kot vadij.

Dražbeni pogoji so na vpogled v pisarni notarja dr. Jos. Barle v Mariboru, Aleksandrova c. 14 v uradnih urah.

Maribor, dne 8. junija 1923.
Dr. Jos. Barle
1168 kr. notar kot sod. komisar

Sodnijsko zaprišožen strokovnjak

Odlikovan z zlato kolajno

NAZNANILO.

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sva otvorila na Rotovškem trgu 3, vhod Slomškov trg 6,

tapetništvo, zalogo pohištva in mizarstvo ter lasne delavnice

in izdelujemo: kompletne opreme za spalne, jedilne, gospodske, delniške, salonske sobe; posamezne komade: omare, postelje, mize, kredence, otomane, divane, fotelje, garniture, žimnice, odeje, rolete itd., polaganje linoleuma, tapetiranje sob. POPRAVILA mizarstva in tapetniška se okusno in solidno izvršujejo ter po zmerni ceni zaračunajo. — Načrti in vzorci na zahtevo.

Prporočamo se za mnogoštevilna naročila in beležimo z najodličnejšim spoštovanjem

JAGODIČ & SAJKO, tapetništvo, mizarstvo

Rotovški trg 3, MARIBOR Slomškov trg 6 3-1 1163

KNJIGOVODJA in KORESPONDENT

Prvovrstna, popolnoma samostojna moč, z večletno prakso v kakšnem trg. podjetju, zmožen popolnoma samostojno voditi knjigovodstvo in korespondenco večjega trg. podjetja, več slov. in nemščine ter če mogoče hrv. koresp. in strojepljaja SE SPREJME TAKOJ ali pozneje pod najboljšimi pogoji in zelo dobri plači.

Dopisil naj se naslovijo na poštni predal 63. Gl. pošta Maribor. 1154

Ne pozabi naročnino!

Gonilni jermeni

priznane najboljše vrste, se dobijo v vseh širinah po znižanih 6-6 cenah pri 1046

IV. KRAVOS
Aleksandrova cesta 31.

**Zahtevajte
povsod „TABOR“!**

Banka v Mariboru

sprejme

praktikanta

s primerno trgovsko predizobrazbo. — Ponudbe na glavno pošto, poštni predal št. 26. 1126

Trgovci Gostilničarji

Poskusiti enkrat naročiti zajamčeno sladke

plemenite rože paprike

v juta-vrečicah po 5, 10, 15, 20 kg za ceno 60 dinarjev za 1 kg.

Razpošilja po pošti s povzajem takoj
G. P. PRODANOVIČ, paprika-eksport, Novisad, Vojvodina

Razglas.

Podpisana tvrdka si dovoljuje vljudno opozarjati, da so njene v prometu se nahajajoče pivske steklenice in sodčki izključna ter neprodajna last pivovarna. Prodajati ali jih uporabljati v druge namene, je prepovedano ter se kazenskosodno zasleduje.

V lastnem interesu se forej vsakogar svari prodajati ali nakupovati pivske steklenice in sodčke.

1144 2-2 **Tomaž Götz**, pivovarna Maribor.

DOBRVLJAMO TAKOJ

po dnevnih cenah s skladišča v ZAGREBU vsakovrstne stroje in orodje

za mizarje, tovarne pohištva, kolarje in žage, ključavničarje, mehanike in delavnice, za klesarje, za tovarne kleparskih in kovinskih izdelkov itd. Bogata zaloga transmisij, motorjev za olje in bencin, kakor tudi popolne opreme za varilnice.

ALAT I STROJEVI D. D.
KARL JETZBACHER, Z A G R E B
Vlaška ulica 25. 695 18-4

Novo! Novo!

Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Velika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, nahrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri 2595

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

BREZ SLADKORJA!

Brez kisa! Brez salicila!

Sploh brez vsakega dodatka se lahko s konzervnimi steklenicami in aparatom napravi brez truda vse vrste okusnih, zdravih in cenih domačih konzerv.

REX

V „REX“ vkuhane jagode, črešnje, hruške, češnje, jabolke, sploh vse vrste sadja se hranijo pri neizpremenjenem naravnem ukusu in največji zdravilni vrednosti brez vsakega dodatka leta in leta. Ravnotako se ohrani za nedogledni čas vsak drug živež, posebno vse: sočivje, (fižol, grah i.t.d.), meso, klobase, pastete, gobe, ribe i dr.

Po tovarniških cenah priporoča:

IVAN KOVAČIČ, Maribor, Koroška cesta 10

trgovina stekla in porcelana. Na veliko in malo. Velika zaloga vsakovrstnega stekla, šip, ogledal, porcelana in kamenine, svetiljke, kakor vseh v steklarstvo stroko spadajočih predmetov po najnižji ceni.

Prazne sode za barvo

ter pločevinaste posode za olje in barvo prodaja

Mariborska tiskarna d. d.

Mala oznanila.

Stenografka-strojepisica s večletno prakso, inteligentna, vseskozi zanesljiva, želi primernega mesta. Dopise pod „Pridna“ na upravo. 1115 1

Soliden in dobro izurjen trgovec, s primernim kapitalom, želi vstopiti kot poslovodja ali družabnik v kako trgov. podjetje. Prevzel bi tudi kako podružnico kot samostojen vodja. Pismene ponudbe na upravo „Tabera“ pod „Poslovođa“. 1120 2-2

Dobro upeljana tvrdka išče **kompanjona ali soudeleznika** z kapitalom 200.000 do 250.000.— Din. Ponudbe na upravnstvo „Tabera“ pod „st. 1125“. 1125 5-3

Trgovski pomočnik (grosist), galanterist, la starjša, samostojna moč, želi sedanje mesto spremeniti. Cenj. ponudbe na naslov „Oblak, Maribor, Tržaška cesta 23“. 1151

Čepice po neverjetno nizkih cenah, perilo, kravate, negavice in ostalo modno blago priporoča nova modna trgovina B. Veselinovič & Komp., Maribor, Gosposka ulica 26 974 6-3

Prodajam 5 vagonov zdravih, suhih, cepljenih bukovičev drv po Din. 150.— m³ kelodvor Slovenjigrade. J. & M. Vrečka, Slovenjigrade. 1159 3-1

Več praznih **sodov** iz trdega in mehkega lesa so na prodaj pri Vračarič & Sorn Jurčičeva ul. št. 11. 1156

Dobro ohranjen **štedilnik** se ceno proda. Zarkovska cesta št. 6, Pobrežje. 1133

Pristna Hornsteiner-violina in orodje za italj. sabljanje se proda Koroška cesta št. 58/L. 1161

Dobro mleko dnevno v mlekarni Kos, Jenkova ulica 6. Stalnim odjemalcem celoletna dobava zajamčena. 1158 2-1

Omara za led in posteljni vložek na prodaj. Gosposka ulica št. 28. 1160

Prvovrstna čevljarska delavnica R. Monjac, Maribor, Jurčičeva ulica 9, sprejema vse vrste naročil po meri in vsakovrstna čevljarska popravila. Cene zmerno. Postrežba solidna. 1118 30-2

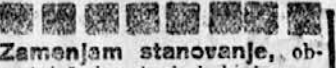
Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1150

Po ceni, lepo in hitro se izdelujejo **obleke vseh velikosti** po meri za gospe in dečke pri F. Vadnu, Wildenrainerjeva ulica 6. Podpirajte slovenske krojače! 1074 4-2

Kompletan KINO inventar

s kompl. Gaumont aparatom, 4 PHS benzinagregatom z dinamom brez magneta in izparilnika (Vergazer), pianino, 2 el. poč. nad 200 bukovič zaklopnih stolov i.t.d. i.t.d.

SE PRODA na javni dražbi dne 12. junija ob 10. uri dopoldne v skladišču Javnega skladišča in prevozne družbe d. d. v Celju, Savinjsko nabrežje (carinarna). 1169 2-1

Zamenjam stanovanje, obstoječe iz sobe in kuhinje, proti enakemu po možnosti v okrožju mesta Maribor. Vprašati dnevno od 17. ure naprej in ob nedeljah dopolne v Židovski ulici št. 14, vrata 2. 1149 2-3

Pristopajte k Jugoslovnski Matici.

Žage in vsakovrstne stroje za obdelovanje lesa.

vsakovrstne kombinirane **Univerzalne** stroje s tračno in krožno žago, s skobelnikom (Abrict-und Dichtenhobelmaschine), vrtalom, frezo in krožno žago, nadalje motorje in transmisije prvovrstne kakovosti, razpošilja po nizkih cenah in z ugodnimi plačilnimi pogoji. 1145

Welker-Werke

Wien X. Laxenburgerstraße 12.

Cenj. občinstvu naznanjam, da otvorim 10. t. m.

vinotoč

v Racerdvoru. Za obilen obisk se priporoča

1150 **Josip Gselman.**

Galanterija

drobnina, trikotaža

Same na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

Doge za sode!

Dva vagona iz prima slavonskega hrastovega lesa od 1/4—20 vedrov, ena petina dog je porabna za tla, večinoma za vrata. Dobe se po zelo ugodni ceni franko vagon hrvaška postaja Robliže. — Pojasnila daje tvrdka Vračarič & Sorn, Maribor, Jurčičeva ul. 11. 1155

BAR

u Zagrebu, dobro idući, sa restauracijom zimskom i ljetnom, te potpunim namještajem, ujedno stan sa nusprostoričima, sobe za personal, prodaje se odmah. — Informacije daje „SEKO“, Zagreb, Bakračeva ulica br. 3. 1141 2-2

Prva slovenska pekarna

Anton Strausgittl

dediči

v Mariboru

se priporoča cenj. občinstvu za najokusnejši rženi, bel in mlečni kruh ter najfinije pečivo za čaj in kavo. 2501

Osnovana 1889

Prva jugoslovenska tovarna žaluzij, rolet, lesenih in jeklenih oboknic **G. Skrblića** naslednika

Bratje Vidaković --- Zagreb

Tel. 4-92, 23-49 1090-6-2 ILICA br. 40

Izdeluje vse vrste rolet, na pr. jeklene, lesene, platnene, pletene, rešetke, solčne plahte in vse sem spadajoče dele. Zahtevajte cenike in proračune. Iščemo zastopnike.

Slavenska banka d. d., Zagreb

Podružnica Maribor,

Aleksandrova cesta šte. 11

Delniška glavnica Din 50.000.000

in rezerve preko Din 12.500.000

Vloge čez Din 125.000.000

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Velikovec, Vršac.

EKSPozITURE:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencija: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJE:

Ljubljana: Slovenska banka.
Split: Jugoslovenska industrijska banka d. d.
Budapest: Balkan Bank r. t., Vaczi utca 35.
Wien I.: Bankhaus Milan Robert Alexander, Augustinerstrasse 8. 453 44-1

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Otvoritev gostilne za izletnike

Pri Sv. Petru otvorim v nedeljo 10. t. m. v popolnoma novih prostorih

gostilno (prej Senekovič).

Senčnat vrt, velika dvorana, krasen razgled, pristno vino, sveže pivo, topla in hladna jedila ter točna postrežba. Slavnemu občinstvu se priporočam

1152

Ignac Božič.

Saccharin

Kristal in tablete, v raznih zabojčkih in v vsaki množini se dobi vedno pri:

Hans Stelzer, Graz, Schörgelgasse 11 1157

Najlepši izlet

za meščane je v vinograd Wolfzettel, kjer se je otvoril nov

vinotoč.

Pot peje čez Tri ribnike po senčnatem Grajskem gozdu. 1107

Gostilna „Pri 3 ribnikih“ Vsako nedeljo in praznik

salonski koncert.

ob vsotem vremenu. 1162

Začetek ob 15. uri.

Dobra nova in stara vina ter sveže pivo.

K obilnemu obisku vabi

K. Princič.

V peklu

v Janžekovičevem vinotoču se toči izborna vino po 6, 7, 8 in 12 dinarjev titer. 1166

Ant. Rud. Legat-ovo zasebno učilišče za strojepisje in stenografijo Maribor

Prva in edina strokovna šola za strojepisje in stenografijo v Mariboru.

Začetek tečajev dne 20. junija.

Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100, od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. 1140 10-3

J. B. ULRICH D. D.

tovarna svinčenih izdelkov

Zagreb, Jelačičev trg 25. Tel. 13-46. Brzjavni naslov: OTOVO.

tovarne:

ZAGREB

GUMPOLDSKIRCHEN

BUDAPEST

Sorodna podjetja:

Winiwarter, Wien

J. B. Ulrich A. G. Berlin

J. B. Ulrich Wien

J. B. Ulrich Budapest

G. Winiwarter Wien

Svinčeni izdelki kakor cevi, pločevine, original G. Winiwarter, pločevine črne in posvinčene original G., kakor angleške, Stanijol v vseh barvah in tonih. Cevi plinove cevi, železne in posvinčene cevi, zakrivljenke, nastavki itd. iz litega in kovanega železa. Različni material za plinove in vodovodne napeljave, kakor tudi sanitarne opreme.

ZAHVALA

Radi preosnovitve moje trgovine z mešanim blagom M. Siemenšek, Maistrova ulica 17, v trdko:

FRANC VRHUNC

trgovina z mešanim blagom, Maistrova ulica 17

se zahvalim vsem mojim cenj. odjemalcem za izkazano mi zaupanje ter prosim isto prenesti tudi na novo trdko.

Z odličnim spoštovanjem M. Siemenšek

NAZNANILO

Z ozirom na predležečo zahvalo si dovolim cenj. odjemalcem naznaniti, da sem prevzel trgovino z mešanim blagom, dosedaj M. Siemenšek v Maistrovi ulici 17, ki jo bom vodil od sedaj pod imenom

FRANC VRHUNC

trgovina z mešanim blagom, Maistrova ulica 17

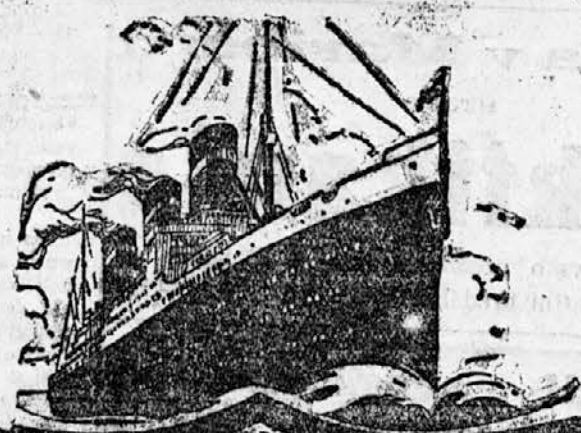
v istem obsegu in solidnosti dalje. — S tem prosim dosedaj trdko izkazano zaupanje prenesti tudi na mene, ki se bom potrudil vseskozi zadovoljiti moje odjemalce z dobrim blagom in nizkimi cenami.

1180

Franc Vrhunc

ARKO COGNAC MEDICINAL

Izdavnik in izdajatelj: Konzorcijska družba, — Odgovorni urednik: Bučnik Ozim, — Tiska: Mariborska tiskarna d. d.

PARNIK

“LEVIATHAN”

59.956 br. reg. ton.

691

Najmodernejši, največji in najrazkošnejši oceanski parnik Vse, kar zmora znanost, denar in iznajdljivost, je vteleseno v tem čudovitem parniku. Brezprimerna udobnost v vseh razredih.

Prvo potovanje v NEWYORK 17. julija 1928 potem 7. in 28. avgusta, 18. septem., 8. in 29. oktobra itd. vsake tri tedne ob torkih iz Southampton-Cherbourg. Podrobnosti na nižje naved. naslovih.

BREMEN - NEW-YORK

Direktna zveza s sijajnimi ameriškimi vladnimi parniki. Nепrekostljivi na udobnosti, snagi in prvostvni oskrbi. Hitre in varne ladje

„George Washington“, „President Fillmore“, „President Harding“, „President Roosevelt“, „America“, „President Arthur“

Zahtevajte podrobnejša pojasnila in plovbrno listo št. 221.

Najugodnejša prilika za prevoz tovorov.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

Beograd, Palata beogradske zadruge. — Podružnica v Ljubljani: Zadruga zveza v Ljubljani.

„NARODNI DOM“.

Cenj. občinstvu uljudno naznanjaya, da sva prevzela na novo preurejeno restavracijo „NARODNI DOM“ v Mariboru, katere

slavnostna otvoritev se bo vršila v nedeljo 10. junija t. l.

ob 16. uri

s koncertom orkestra „Drava“

na vrtu, ob slabem vremenu v restavracijskih prostorih.

Vstopnina prosta. — Podaljšana policijska ura.

Točila bova zajamčeno pristna stara in nova vina, katere bova dobavala naravnost od producentov in vedno sveže pive najboljšje vrste ter sprejmeva tudi abonente na hrano po lastnih cenah.

Prezameva tudi naročila za vsakovrstne bankete po dogovoru.

Na razpolago: moderno preurejeno keglijšče, vrtna veranda in sobe za klube.

Jamčiva za točno postrežbo ter se narodnemu občinstvu priporočava

1146

Ivan in Valerija Šober.

Širite povsod naš list

V nedeljo koncerti

V nedeljo koncerti